

ӨЙҮҮН – ААН ДОЙДУ ДЬАХТАЛЛАРЫН КҮНЭ!

PDF Compressor Free Version

Энэсэдэм

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга республика басты хаһыата

2010 с.
Кулун тутар

6

күнэ
Субуота
№23-24
(10314)

СААСКЫ БЫРААҤЫННЫҢЫҢЫНАН, КҮНДҮ КЭРЭ АҢАРДАР!

Эһигини саамай сырдык сааскы бырааһынныгынан — Аан дойду дьахталларын күнүнэн, кулун тутар 8 күнүнэн исти ник эфэрдэлибин!

Ма найгы сааскы бырааһыннык эһиги кыраһыабайгытын, үчүгэйгэ итэбэли, дьолу күүтүүнү кэрэһэлиир. Биһизэхэ барыбытыгар — эр дьо о, оҕолоргутугар, эһигини тулалыыр бары дьо-утугар сүрэххит сылааһын, дьиз кэргэн туруктаах, инникигэ эрэллээх буолууну и эрэбит. Бэйэбит ахсаабат күүскүтүнэн, муудараскытыннан биһиги олохпутун сырдык, үтүө о оробут.

Профессиональнай таһым ытын үрдэтэбит, общественной үлэбэ урдүк ситиһиллэрдээххит, улууспут, республикабыт олохун сайыннарыыга бары сүрүн боппуруостары быһаарыыга кыттыһан дьон убастабылын, ытыктабылын ылабыт. Эһиги бырааһынныккытыгар махтал, таптал тыллара элбэхтик иһиллээхтээхтэр, онон чугас дьо-ут болдомтого, кыһаллыылара куруук арыаллыы сырыттыһанар.

Эһиги тус олоххутугар туруктаах буолууну, дьолу, ситиһини, кыайылары, сарсы ы кү э эрэллээх буолууну баҕарабын. Бү үөрүүлээх кү э дьиз кэргэттэргитигэр дьолу, үөрүүнү-көтүүнү баҕарабын!

Ньургун ТИМОФЕЕВ,

Саха республикатын народной депутата

ААН ДОЙДУ ДЬАХТАЛЛАРЫН КҮНҮНЭН!

Эһигини сааскы ма найгы бырааһынныгынан — Аан дойду дьахталларын күнүнэн итистик-исти ник эфэрдэлибин!

Бүгү ү уустук, ыарахан кэм э эһиги, дьахталлар, биһиги кэрэ а ардарбыт, ийэлэрбит, эбэлэрбит санаабытын түһэрбөккэ, олох уустуктарын барытын эрдээхтик туораан үлэбэ-хамнаска ситиһиллээхтик сылдьаргытыттан үөрэбит, кизн туттабыт. Бүгү ү кү э биһиги кэрэ а ардарбыт бары хайысхаларга үтүө суобастаахтык үлэлииллэр.

Ийэ буолуу, оҕону иити, оҕо олох суолугар бигэтик турарыгар олук ууруу — хас биирдии дьахтар тулхадыйбат иэһэ. Бу иэһи үгүскүт чиэстээхтик толоро сылдьаргыт кэрэхсэбиллээх.

Сарсы ыга эрэллээх буолууну, дьиз кэргэ итигэр дьолу-соргуну, чугас дьо-ут тапталларыгар, ытыктабылларыгар уйдолор өссө да элбэх ситиһиллэри баҕарабын. Бу үтүө, сааскы, сырдык кү э эһизэхэ барыгытыгар бары үтүөнү, кэрэни, ырааһы баҕарабын!

Николай РУМЯНЦЕВ,

Саха республикатын народной депутата

НАМ УЛУУҤУН КҮНДҮ КЭРЭ АҢАРДАРА!

Эһигини саамай кэрэ бырааһынныгынан — Аан дойду дьахталларын күнүнэн уонна сандал саас кэлбитинэн итистик-истинник эфэрдэлибин!

Бу күн бары ийэлэрбитигэр, кэргэттэрибитигэр, эбэлэрбитигэр, эдьийдэрбитигэр уонна балыстарбытыгар күн сиригэр дьолу эр олохтуур, соргуну эрэ төрүттүүр урдүкү аналгытыгар, чугас дьонгут мунгура суох махталлара, нарын тапталлара, күннэтэ сыһыантан ураты истинник ийиллэн туран этиллиэхтэрэ.

Амарах санаалаах аанһал буолан, ийэли тапталгытыннан, сылаас илигитинэн, уҕараабат кыһамныгытыннан, нарын саныгытыгар сүгэн оҕону иитиһэ, личность быһыытыннан үүнэн тахсыларыгар туохха да тэннэмэт сүңкэн кылааты киллэрэбит.

Улууспут барҕара сайдытыгар, сана олохпут саргытын салайсан, ийэ эрэ киһи сүрүбэ таайар, муударана тобулар соргулаах олохпутун онорсобут.

Күндү кэрэ аңардарбыт, баҕарабын эһизэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, күндэлэс күннэх сандал сааһы, чугас дьонгут үтүмэн үөрүүтүнэн туолбут толору дьолу.

А. ИЛЬИН,

«Нам улууһа»

МТ баһылыга

ПАРТИЗАН. Манна мунньахтыгы кэлбит дьон СР правительствота ааспыт сылга ыһыппыт үлэтин туһунан дакылааты олус болдойон иһитилэр. Ол кэнниттэн олох-дьаһах, үлэ-хамнас бары эйгэтин таарыйар элбэх боппуруоһу биэртэлээтилэр. Боппуруостар сүһүнүн атын нэһиликтэргэ бэриллибиттэргэ дьүөрэлээһэллэр.

Ол курдук, нэһилиэнньэни арыгы атыгыта бэрээдэктэммэтэ, сыана үүнэ-тэһинэ суох үрдүү тураара, табаары онорооччуларга чопчу көмө оҕоһуллубата, наркомания тарҕанан иһиитэ, чааһынай хаһаайыстыбаларга субсидия тоҕо бэриллибэтэ, проейы (айаһна ороскуоту) төлөөһүн ситэ көрүллүбэтэ, хаачахтаньыта, сири куурдууга республика тугу былааннарыра, «Браас уу» программанан тугу үлэ ытытыллара, үүт сыаната тоҕо үрдэтиллибэтэ, Партизан балыһытын дьылҕата, араас ыһытыларыттан таһаардахха, долгутар эбит.

Эппиэттэри истэн баран партизаннар сана оскуола тутуутун «Үтүө дьыала» программатыгар киллэрэн көмөлөһөрү, проездной боппуруоһун быһаарары, нэһиликкэ социальнай үлэһит штатын көрөрү, сири куурдуу үлэтин ытытары, биэрэги бөбүргөтүүгө, өрүс сүһүнүн көннөрүүгэ үлэни ыһыттарары, балыһыны гериагическай киингэ кубулустан тэрийиһигэ көмөлөһөрү туруорустулар уонна сыллааһы үлэни «тугунунан» сыаналыырга диэн уураах ыһынылар.

ХОМУСТААХ. Манна да дьон-сэргэ, бириэмэ төһө да табыһа суоһун иһин, кыттыгыта

САЛАЛТАТТАН ТУГУ ЭРЭЙЭБИТИЙ?

Республика правительствота отчуоттуур

куһаҕана суох. Отчуоту интэри-эһиргээччи элбэх, үлэ-хамнас барытын тоқкоолоһуу үгүс буолла. Ыйыталаһылартан иһиттэххэ, дьону ордук ааспыт быыбарга хас туруорсуу кирибитэ, онтон төһөтө толоруллубута таах хаалбыта, гаас сүрүн ситимиттэн холбонуу тоҕо төлөбүрдээбэ, республика сири баайа-дуола тоҕо чааһынай илигэ бэриллибитэ, гаас, электроэнергия, коммунальнай хаачыһыы тарифтара үрдүү тураллара, үчүгэйдик сүрүннэммэтэ, гормолсубуоту ким дьаһайара, ситэ тутуллубатах таас детсад ситэриллиитэ, 1 Хомустаах орто оскуолатыгар бэриллиэхтээх автобус кэлбэтэбэ, сир баайын барыһыттан олохтоох нэһилиэнньэбэ туһаннары быһаарыллыбата, пенсия кырата, үөрэх, до-руобуйа харыстабылын тэрилтэлэригэр аһылыкка, эмкэ үп ситэ бэриллибэтэ, учууталларга проездной ороскуоттара ситэ төлөммөтө, гаас, нефть турбалара тоҕо барыылара, ону таһаарбат дьаһаллары ыһылы, «Сахаинвест» ваучера, дивиденэ ханна барбыта у.о.д.а. боппуруостар олус долгуталлар эбит.

Аһыйара суох ыһыталаһы кэнниттэн тыл эппит дьон эт, үүт тутуллар сыанатын лаппа эбэри, кооперациялаһыны тэрийи саамай сөбүн, сылгыта до-

тацияны эбии көрөрү, үөһэттэн көмөтө суох кооперация тэриллэр кыаһа суоһун, нэһиликтэр муниципальнай тэрээһиннэрин иһинэн производствонан дьарыктанар тэрилтэни тэрийэр наадалааһын, үөрэнээччилэри эбии үөрэтэр тэрилтэлэр материальнай-техническэй хаачылыларыгар өйбүл баар буолуохтааһын, дьиз тэрилэ ирдэбилгэ эппиэттэбэтин, учууталлар проезднойдара ситэ көрүллүбэтин, туһаннарылыбатын иһитиннэрдилэр, туруорустулар.

Нэһилик баһылыга А.П. Атласов МТ-р хаһаайыстыбаннай үлэлэргэ туттар кумахтарын, туйуу, буору, гравий аукциона суох туһаннарыны көрөр туһунан сокуон барылын онорон РФ сокуонугар уларытыны киллэртэрини, свалкалар (бөх тоҕор сирдэри) лицензиялатыыга, экспертизалатыыга, электроннар программалары туһаныыга үп көрүллүүтүн, тутууну саҕалаабыт детсадтары «Үтүө дьыала» программатыгар киллэрини дьонун-сэргэтин ааттарыттан туруоруста.

Хомустаах 1-кы нэһилигин доно төһө да элбэх туруорсуулаах, быһаарыллыбыт-быһаарыллыбатах боппуруостардаах буоллаллар, республикаларын үрдүкү салааларын сыллаах

үлэтин 100% «үчүгэйнэн» диэн сыана быстылар.

НАМ. Улуус киинигэр СР правительствотын 2010 с. ытытылыбыт үлэлэр отчуоттары Нам улууһугар тахсыбыт үс бөлөх салайааччыта, СР үөрэтин министрствотын министрэ Федосия Васильевна Габышева туруорда.

Отчуоттуур дакылааты истэн баран мунньахтааччылар Өлүөнэ өрүс киртийитин тохтоотуогу үлэ ытытылларын, Хамаҕатта киин котельнайын реконструкциялыыр үлэ тоҕо былаанна кирибэтэбин, Саха сиригэр научнай-чинчийэр институтун үлэлэрэ тоҕо ИСТА бырайыагар туһанылыбатын ыйыталаһан баран кэпсэтиигэ киридилэр.

Кэпсэпит дьон бары СР правительствота кризис кэмигэр элбэх кэскиллээх үлэлэри ыһытытын, сүрүннээбитин биһирииллэрин биллэрдилэр. Улуус депутата С.И. Тоскин тыа хаһаайыстыбатыгар аныгы технологияны күүскэ киллэрэри, онно Нам улууһун республикага полигон быһыытын быһаарары, бултуур сирдэри улуустарынан быһаарыыга дьаһал таһаарары туруоруста. В.Р. Кутуков — КСК тутуутун салгыы ытытары, ситэрэри, киһи бастаһын туһанан аныгыскы «Азия оҕолоро» Оонньуу-

лар национальнай көрүннэрин Намга бытары көрдөстө. К.Н. Тихонов — куорат өрүһү киртийитин кытаанах хонтуруолга ылар, бултуур сирдэри туһаныыга аукционнааһыны тохтоотуор наадатын эттэ.

Оттон начальнай оскуола директора А.П. Зырянова — оскуола тутуутун; А.Г. Кобяков (улуус депутата) — Хамаҕатта кварталнай котельнайын саҕардыны 2010 с. былааннагар киллэрэри, гааһы т/х бордодууксуятын онорооччуларга босхо туһаннары; И.Г. Лукин гаас сүрүн утаһыттан Намга дылы кэлэр турба иккис утаһын тардыны былааннаан ытытары, «Үс хочо» программаны сөргүтэри, улуус социальнай-экономическай сайдыытыгар анал программаны ылынары; А.А. Кузьмин («Кэскил» б/х с.а.) — гаас, нефть турбаларыгар саахаллар тахса туралларынан, экологияны күүскэ киллэрэри, реконструкциялыыр үлэ тоҕо былаанна кирибэтэбин, Саха сиригэр научнай-чинчийэр институтун үлэлэрэ тоҕо ИСТА бырайыагар туһанылыбатын ыйыталаһан баран кэпсэтиигэ киридилэр.

Кэпсэпит дьон бары СР правительствота кризис кэмигэр элбэх кэскиллээх үлэлэри ыһытытын, сүрүннээбитин биһирииллэрин биллэрдилэр. Улуус депутата С.И. Тоскин тыа хаһаайыстыбатыгар аныгы технологияны күүскэ киллэрэри, онно Нам улууһун республикага полигон быһыытын быһаарары, бултуур сирдэри улуустарынан быһаарыыга дьаһал таһаарары туруоруста. В.Р. Кутуков — КСК тутуутун салгыы ытытары, ситэрэри, киһи бастаһын туһанан аныгыскы «Азия оҕолоро» Оонньуу-

И. ИВАНОВ

ААН ДОЙДУ ДЬАХТАЛЛАРЫН КҮНҮНЭН!

СААСКЫ БЫРААҢЫННЫҢЫНАН, КҮНДҮ ДЬҮӨГЭЛЭРБИТ!

Энигини Аан дойду дыахталларын күнүнэн — Кулун тутар 8 күнүнэн итиитик-исти ник эбэрдэ-либит!

Били и ырахан кэм э дыахтар оруола биллэрдик үрдээтэ, кини эр киһини кытта бииргэ бары салааларга кыайа тутан үлэлиир, салайар үлэбэ үгүс дыахтар сылдыар. «Бал — ийэтинэн» диэн мээһэбэ этиллибэт. Бу аата ийэ дыиэ кэргэн туллар туттааба, киэн туттуута, дурдата-хахтата, өйбүлэ буолар. Улуус бары дыахталларыгар, күндү ийэлэргэ, эбэлэргэ, дьүөгэлэрбитигэр бу үтүө-мааны сааскы кү э кытаанах доруобуйаны, уһун дьоллоох олобу, дыиэ кэргэ итигэр туруктаах буолууну баһарабыт!

Улуустаабы дыахталлар сэбиэттэрэ

ДЬАХТАР ОЛОБУН АРААС ӨРҮТТЭРЭ

Дыахтар айылдаттан айыллыбыт аналанын кэ-рэни кэрэхсээччи, кэскили тэнитээччи, үтүөнү үксэтээччи, тапталы төлкөлөөччү буолар.

Билиги улууспутугар дыахтар ахсаана элбээ-нинэ көстөр, ол курдук, 2008 с. — 10026, 2009 с. — 10872. Ол аата нэһилиэнньэ 48%-нын хабар. Үлэтэ суох дыахтар (2008 с. — 799, 2009 с. — 590) ахсаана аһыйааһына үөрдөр. 114 дыахтар салайар үлэбэ, 166 дыахтар предприниматель быһытынан таһаары-ылаахтык үлэлииллэр. Улуус уһун үйэлээхтэрэ бары дыахталлар (90 үөһэ саастаахтар) — 9, герой ийэлэр — 25.

Арыгы иһэллэринэн учуокка турар дыахталлар элбээбиттэрэ дыксиннэрэр (2008 с. — 75, 2009 с. — 89). Онтон арыгытан эмтэтии бопкуруоһун көрдөххө 2008 с. — 36, 2009 с. — 40. Ийэ быраабыт-тан быһыллыбыт дыахтар ахсаана үрдүүр: 2008 с. — 5, 2009 с. — 9. Дыахтар буруйу оноруута сыллата эбиллэр: 2008 с. — 11, 2009 с. — 14.

Дыахтары эр киһи өтүттэн атабаастааһын үрдэ-эһинэ бэлиэтэнэр: 2008 с. — 6, 2009 с. — 12 (суукка кирибит матырыйааллар). Ону таһынан 46 дьыала

ЫЛЛЫЫР ЫРЫАМ ЫЛЛЫГЫНАН

көрдөрөр блогу «Түһүлгэ» сын-һала киинин директора, «Сыр-ралдан» мини-театр режиссера Антонина Харитоновна, Кэбээй-иттэн төрүттээх ыалдыттар блоктарын режиссер Иван Нови-ков сэргэхтик, интэриэһинэй-дик ыыттылар.

Татьяна Михайловна олус табыллан дьүөгэтин Октябрина Попованы кытта сценкаларга оонньуулар, республика теле-видениетынан көстүбүттэрэ. Бу киэһэ Борис Васильев суруйбут «ЦРУ, ГРУ», «Төлөө!», «Эриэн-нээх кэпсэтии» көрдөөх сценка-лары итэҕэтиилээхтик толорду-лар. Маны таһынан Намтан И. Новиков салайар «Кычык-кы-чык» мини-театр артыыстара эмиз интэриэһинэй туруорууну оонньоон көрдөрдүлэр.

Татьяна Гаврильева репертуар-а киэ, айбыт үгүс кэрэ ырыала-ра дьон биһирэбилин ылааллар. «Уруу ырыата», «Сырдык түүл», «Барьта үчүгэй» ырыалары үрдүк таһым а толордо. Онтон бүтөһүк тахсытыгар «Ыллаа, ыллаа, күүрэгэй!», «Саас, са а саас» ыры-алары бэлэх уунна. Са а айбыт «Са а сыл» ырыатын мустубут дьон дохсон ытыс тыаһынан көрүстүлэр. Бу ырыа үөрүүлээх киэһэбэ иккитэ ылланна.

Татьяна Кэбээйи улууһун Куокуй нэһилиэгиттэн төрүттэ-эх. Бу күн киһини эбэрдэли, үөрүүтүн үллэтэ Куокуй баһы-лыга А.Г. Дьяконова, бу нэһили-эктэн төрүттээх, куоракка оло-рокто мелодистар: СР культура-тын үтүөлээх үлэһитэ, самодельнай композитор Алексей Калининский-Лу ха Өлөксөйө, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ Николай Спи-ридонов, быраата, эдэр кэскил-лээх ырыаһыт Григорий Павлов, «Айархаан» студияттан Варва-

мировой судьуйанан аһарыллыбыт.

Бу курдук, дыахтар олоһор араас өрүт көстүүлэр бааллар. Ол да буоллар кини айылдат-тан олоххо тардыһылаах, күүстээх санаалаах буолан бары кыһалданы, эриирдэри туораан ин-нин диэки эрэллээхтик хардылыыр. Онно хо-лобур буолаллар биһиги 468 инбэлиит дыахтал-ларбыт. Спорт араас көрүнгэр актыыбынайдык кыгтан, улуус аатын республика таһымыгар аат-таталлар.

80 дыахтар нэһилиэктэр, 6 дыахтар улуус де-путаттарынан таһаарылаахтык үлэлииллэр. Кинилэр дьон-сэргэ туһа диэн санааларын туһа-айан үлэлиир тумус дьоммут буолаллар. Бу күн киһилэргэ барба махталбытын тиэрдэбит.

Улууска ытытыллар араас хайысхалаах тэрэ-эһиннэртэн туора турбакка амарах санаалары-нан салайтаран спонсор быһытынан көмөлөһөр предприниматель дыахталларбытын киэн тутта ааттыбыт.

Баһарыам этэ бырааһыннык күнгэ кэрэ аһардарга сүүрүктүү сыйыллар үөрүүнү, дол-гуннуу үллэр үлүскэн ситиһини, ыллыктыы субулар кэрэ санааны, үйэлээх, саргылаах сай-дыны, уостубат уйгулаах дьолу.

Т.Н. СТЕПАНОВА,
дыиэ кэргэн отдельн
кылаабынай специали

ДЬАХТАР СЭБИЭТЭ — ТӨҺҮҮ КҮҮС

Били и кэм э дыахтар сэ-биэтэ олус наадалааһын, суолта-та үрдээбитин бэлиэтээн этиэх-хэ наада. Хас нэһилиэк аайы дыахталлар сэбиэттэрэ олоһор түөлбэлэрэ сайдарыгар кылаат-тарын киллэрсэллэр. Үгүс нэһи-лиэккэ дыахтар сэбиэтэ суох биир да тэрээһин буолбат. Онон бу тумсүү били и кэм э төһүү күүс буолара бигэргэтилиннэ.

Нам улууһугар дыахтар сэби-этин 2003 сылтан А.С. Заболоц-кая салайан үлэлэтэр. Бу сыл-лар усталарыгар үгүс үлэ быты-лына.

Дыахтар сэбиэтэ үлэтин 6 хайысхананы барыт. Дыиэ кэргэт-тери кытта үлэни оҕо социальнай приотун соцпедагога М.М. Вино-курова иилиир-саһалыыр. Соци-альной хайысханы Нам 1 №-дээх орто оскуолатын соцпеда-гога А.П. Окоркова сүрүннүүр.

Ийэ уонна оҕо доруобуйатын ха-рыстабылын салаатын улуус-таабы балыһа педиадра И.Н. Гурьева салайар. «Дыиэ кэргэн экономика уонна предприни-мательство» диэн хайысхаба «Тиэргэн» кулууп салайааччы-та Л.П. Решетникова утумнаах-тык үлэлэтэр. «Культура уонна спорт» салааба спорт өтүгэр улууска биллэр спортсменка, паспортнай сулууса начальни-га Р.А. Сидорова араас күрэхтэ-һиилэри тэрийсэн ыытар. «Ма-ассабай информация средство-ларын кытта үлэ» салааны В.Н. Рыкунова салайар.

Инники былаа а кулун ту-тарга үгүскэ кубулуйбут «Леди-босс» конкурсу, күһүн дыахталлар улуустаабы спартакиадаларын, аһалар сэбиэттерин кытта кытты-һан айылбаа автослетьытар ода. үгүс сорукуттар тураллар.

ЫТЫК ИЭСПИН ТОЛОРДУМ

Мин Уус-Алдан II Суотту нэ-һилиэгэр олунньу 20 күнүгэр күн сириин көрбүтүм. Тумул нэ-һилиэгин начальнай оскуолатын бүтэрэн баран, сүөһү көрөөччүөнүн үлэлээбитим.

1958 с. 19 сааспар Нам улуу-һуттан төрүттээх Протопопов Николай Гаврильевичка кэргэн

Минна кэлэн колхозка, со-вхозка пенсияба т а х с ы а х п а р дылы фермаба үүт туттааччынан үтүө суобастаах-тык үлэлээбитим. Сигиһиһилээ-эхтик үлэлээ-биппин элбэх араас грамота-лар, дипломнар, эбэрдэ суруктар туоһулууллар. Үлэ ветеранабын.

лыы, эйэ-дэмнээхтик өйөһөн-өйдөһөн, бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөсүһөн ол ырахан кэмнэ-ри туорабыппыт. Онон ыаллар-бар махталым улахан. Оҕолорбут эмиз бииргэ оонньоон-көрүлээн, үөрэнэн улааппыт буоланнар, ол сыйһаннарын мүлчү тутпакка өйөһө-өйдөһө, кэпсэтэ-ипсэтэ, көмөлөсүһэ, си-бээстэрин быс-пакка сылдыал-лара киһини үөрдэр.

Аһыс оҕо ара-ас идэни ыла-нар үлэли-хам-сыы сылдыаллар. Дыиэ-уот тэри-нэн, ийэ-аба аатын ылан, ийэ ууһун тэнитэн, аба аатын аатта-тан кэрэбэ, сыр-дыкка дьулу-һаллар.

Бэйэм быйыл 71 саасын туол-лум. Кэргэним 75 сааһын туолар. Бал буолан эйэ-дэмнээхтик олоһуппут 50 сы-лын үөрэ-көтө көрсөрү олоһо-бут. Аһыс оҕону көрөн-истэн, атахтарыгар туруоран, үөрэхтэ-эх дьон онортоон, 19 сизн, 1 хос сизн тапталлаах эбээтэ, эһээтэ диэн үөрүүлээх, дьоллоох ааты сүгэбит. 2009 с. «Эстафета мате-ринского подвига» республика-таабы кинигэбэ киллэриллиби-тим. Оҕону үчүгэйдик иитти, ки-һилини киһи буоларын ситиһи-и — дыиэ кэргэн төрөһүт ытык иэһэ. Бал буолан, ийэ ытык иэһин толордум ди санаабын.

Е.Г. ПРОТОПОВА

Туоһулуур — сыһыпара!

Улуус үрдүнэн 22 дыах-тар сэбиэтэ баар, онтон 20-тэ нэһилиэктээбэ, 1 агро-промышленной комплекс уонна 1 НПК сэбиэттэрэ. Улуустаабы дыахтар сэби-этэ 9 чилиэннээх. Былырын-ныччат сыһыгар преемствен-ностэ быһытынан 7 эдэр чилиэн ылыллыбыта. Аас-пыт сылга нэһилиэктэр сэ-биэттерин кытта 2, улуус-таабы дыахтар сэбиэтин 5 мунһаба буолбута. Былы-рын 4-с улуустаабы «Мисс Э сизли» конкуре ытыыл-лыбыта. Манна 10 кэрэ куо кыттыбыта. 2009 с. кулун тутарга 3-с улуустаабы дыахталлар спартакиадала-ра 7 көрү үнэн буолбута.

Балаһаны бэлэмнээтэ В. РЫКУНОВА

Күннэтэ көрөр дьоммут МЫРЫЛА КЫЫҤА

(Очерк)

Сир үрдүгэр араас эгэлгэ дьобурдаах дьон бааллар. Баалларын ааһан элбэхтэр. Кинилэр бэйэлэрин олохторунан, ол аата үлэлэринэн уонна дьобурдарынан Ийэ дойдularын албан ааттыыллар, суон сурахтыыллар. Оннук дьон, биллэн турар, мээһэ сүтэн-оһон хаалбаттар, бааллар кинилэр дьон-сэргэ ортотугар, күннэһи түбүктэригэр.

Матрена Ивановна Феофанова биһиги Наммытыгар, Хамабааттабыт сири-симэтин сөбүлүүн, дьонун-сэргэтин таптаан олохсуйда. Кинини биһиги эмиэ сөбүлүүтүбүт, бэйэбитигэр чугаһата тутабут. Кини сүрүн хаачыстыбата — билиитэ-көрүүтэ олохтооһо, үрдүктэн үрдүккэ дьулуһар улабаалаах санаата. Романтикаһа өрө көтүүлээх ыра санаа суох кинитэ ол олоххо ситиһинтэ кэмчи, кэччэгэй ыал алаадытын тэнгэ буолааччы.

Матрена Ивановна Чурапчы Мырылытыгар, сиздэрэй баай айылгалаах Алдан өрүс хоннобун күөх кырдалыгар 1935 сыл олунньу 24 күнүгэр сулууспалаах кэргэнигэр төрөөбүтэ. Мырыла айар талааннаах үүнэр, сайдар ыччат таптаан олохсуйбут уонна олохсуйар үтүө үктүлээх сир. Манньык кэрэ сири көрбүтү эрэ сэргийэр, манна тохтоло суох дьулуһар. Суруйааччылар айымньыларын аахтаахына, ол сири көрбөккө да эрээригин бүтэйдии сөбө-махтайа саныгытын. Ол да иһин бу сир кэпсээнгэ кэпсэнэр, ырыаба холбонор, кинини умсугутар кэрэ нуура. Алексей Бродников «Таптыыр эбээт сүрүбүм» диэн ырыата саамай кэрэ көстүүлээх, айылгалаах Мырыла эбэни олус сөпкө хохуйбута диэн сыанаабылы быһаллар:

**Күнү кытта күн буолбут
Күлүмүрдэс бэйлээх,
Көстөөх сиртэн күлэ түрбүт
Күндү хайа дьирбиһлээх
Таастаах Амма үрүбүн
Таптыыр эбээт сүрүбүм.**

Матрена Ивановна Феофанова айылгатаан бэрлилэр дьобурдаах салайааччы, тэрийээччи. Ити кэмгэ Хамабаатта нэһилиэгэ кэтин, улаата турара. Никольскайы холбоон 1400 киһи олоһоро. Совхоз рабочадыра тутууга, сүөһүнү көрүүгэ, иитиэгэ, от, бурдук үлэтигэр таһаарылаахтык үлэлииллэрэ. Дьон биһир тэҥник үлэлииллэригэр усулбууһаны туруорсаллара. Хаалылаах баар буолара тулуйулубат. Сорохтор оһону көрүүтүн ингэн үлээбэккэ олоһоллоро сүөгү курдук көстөрө. Хамабаатта дьон баар эрэри, оһону барытын ылар кыаба суоһа. Детсад санга дьэтин олохтоохтор туруорсубуттара олоххо кирибэккэ уһаантэниһэн иһэр. Үт-харчы болгоруоһа быһаарыллыаха быһаарыллыбакка сыйһыллан-соһуллан уталыйан иһэрэ. Кэргэни Егор Михайлович, Матрена Ивановна Феофановтар манна көһөн тигинэн кэллэллэр. Санга дьон билиилэрэ-көрүүлэрэ киэн, олохтоох, оройуон салаптата Матрена Ивановнаны ыгыран ылан «детсад сэбидиссэйинэн үлээтэ, үлээтэ кирибэккэ турар дьэни үлэлэт, биһиги көмөлөһүөхпүт» дьэбиттэрэ.

Үлэни туохтан сағалыыры былааннаабыта. Бастакы соругунан үбүн-аһын булуу этэ. Үөрэх министрствотын кабинетын аанын элбэхтик тонсуһтун. Өрөөбөккө сүүрбүтэ. Биһир күн куоракка, иккиһигэр Нам ситэриллиэс комитетыгар. Кыыс оһо уһаан-хатана манна көстүбүтэ, сизии-хаамы түмүктээх буолбута. Үбэ көстүбүтэ. Детсад дьэтин ситэрэн тутуу сағаламмыта. Ол-бу мээһи баар буолан иһэрэ. Оннооһор оһохчут кинини дэбигис булбаккын. Көрдөһөн-ааттанан оһоптутаах оһохчут Прокопий Карамзины ыгыран ағалыта. Оһо тэрилтэтин ирдэбилэ урагы болгомтоһо ыһыллар буолан, дьэни түспөһүтү оһонору үлэһиттэр күһүстэрин, кинилэр үлээтэ эппитинэстээхтик сыйһаннаһыларыттан улахан тутулукаах. Төрөппүттэр да туора турбатахтара, субуотуньука күргүмүнэн тахсаллара.

Матрена Ивановна сүрүн болдомтотун материалнай базаны булууга уонна хагатыга уурбута. Туһаныллар оборудованиэ, түспөһүт мизбэл, сөптөөх иһит-хомуос булулуутугар күүскэ ылсан үлээбэтиэ. Холобура, 60 тимир орон, 25 походнай ороннор, оһону группанан арааран оһуоллар, оһоппостор, утуйар тангас комплектар атылаһыллан ағалылыбыттара. Ити үлээтэ суоппардар Полищиков Иван Иванович, Жирков Николай Дмитриевич сыйлары аахсыбакка, тохтоон хаалбакка, күнүстэри-түүннэри үлээбэтиэрэ.

— «Нам» совхоз директора Бочкарев В.М., профком председателэ Винокуров И.В., партком секретара Слепцов В.Т., үөрэх салаатын сэбидиссэйэ Моквитин И.Р., управляющай Ядреев И.А., Хамабаатта нэһилигэтин исполкомун председателэ Данилов Д.Г. ыйыһ-кэрдии биэрэн, үт-харчы өттүнэн улахан көмөнү оһонорбуттарын махтанан туран ахтабын, — диэн Матрена Ивановна сһэргийэр. Детсад завһоһа Жиркова Варвара Петровна, электрик-монтер Васильев М.П. о.д.а. эрчимнээх үлэлэринэн, детсад үлээтэ-хамнаһа кэмгэр ситэриллиэн бүппүтэ. Араас кэмгэ Колесова К.П., Авксентьева М.Г., Нератова М.Н., Васильева А.Н., Карамзин П.П. күүс-көмө буолбуттара. Үлэни-хамнаһы тэрийиһигэ Жиркова С.С., Полищиков В.Р., Егорова А.С., Семенова М.Д. ордук чорботулан үлээбэтиэрэ. Оһоһо үрдүк хаачыстыбалаах аһы бэлэмнэн аһатыга Кокорева Е.Н. үтүө суобастаахтык үлээбэтиэ. Үлээтэ төһө да түбүктээх буоллар, түөрт оһотун аһатан, таһыннан детсадка ағалара, үлэ режимин тутуһан үлээбэтиэ.

Детсад ыраас туруктаах буларыгар үлэ ветераннара А.Г. Местникова уонна Шишкина Л. үчүгэйдик үлээбэтиэрэ. Детсад коллектива биһир бириэмээһэ айар коллектив оһолун толорбуттаах эбит. Оччотооһу нэһилиэк тэрилтэлэрэ фестивалыга уонна үүс-уран самодеяльность көрүүлэригэр бары кытталлара, ол үгэс 1980 сылларда да баара. Детсад коллектива эдэр уонна талааннаах ыччат түмүлүн, оройуонгана концерт көрдөрүүтүн тэрийбитэ. Ону аһан Мэнгэ-Хагалас, Чурапчы оройуоннарын нэһиликтэрин бүтүннү кэрийэн киэн программалаах концертары көрдөрөн, көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылбыта. Ити гаст-

ролга 1000 солк. үбү киллэрбиттэр. Ити харчынан тугу гынабыт диэн сэбидиссэй Феофанова Матрена Ивановна, үлэһит Жиркова Варвара Петровна проезд харчыларын ылан уонна совхозтан көмөлөһүннэрэн Москвага барарга быһаарынан айанга туруналлар. Дьингэн, бүкүүстээх санаа эбит. Харчыны дьон үлэһиттэр буолбатах. Үлээтэ бэринилээх буолуу, оһо туһа диэн кыаллары толору оһоруу-дьингээх энтузиазм. Патриотизм диэн маньыгы ааттыллар. Оһону үөрэтигэр уонна иитиһигэ эһин эгэлгэ пособиены, оһоньуурдары атылаһан 28 посылка оһорон почтанан ылталлар. Москвага эрэ буолбакка, ону аһан Прибалтика союзнай республикаларынан эрэ дьаарбайа түспүттэр. Бу маладьыастарын көр! Хамабаатта детсад соһотохто сэргэһийэ түһэр. Манньык кэрэ оһоньуурдары, үлээтэр-итэр пособиены Саха сиригэр ким да характаан көрө илпик эбит. Феофанова М.И., Жиркова В.П. бу айымньылаах сырылырын республика, оройуон оһону иитэр тэрилтэлэрэ сэргии, ымсыра көрбүттэрэ. Детсады көрө, билэ нэдиэлэни ааспака республиктан тигиниһэн быспакка кэлэр буолбуттара. Оройуонгана бастың үлээтэ детсад коллективин үлэтин уопутун үөрэх оройуоннаағы салаата киэнтик тарбаппыта. Онон бу детсад үлэһиттэрэ бэйэлэрэ үлэлэригэр эппитинэстэрин үрдэппиттэрэ. Библиотека тэрииммиттэрэ, практической уонна теоретической билиилэрин үрдэппиттэрэ. Дьокуускай даагы үөрэххэ киририэх иннинээһи оһолору бэлэмниир училище студенттара практикаларын сорох чаһын бу детсад базатыгар ыгытарга дуоһаар түһэрибиттэр. Бу улахан ситиһии. Үлэни сатаан тэрийдэххэ, маасса көбүн сатабыллаахтык туһаннаха манньык үчүгэй коллектив тэрийэххэ сөбүн энтузиаст салайааччы Матрена Ивановна үлэтин холобура көрдөрбүтэ. Матрена Ивановна: «Оһоньуурдарым билигин да туһанылла сылдыалларьттан үөрэбин», — диэн күлүм аллайан кэпсир. Детсад коллективтарын куоталаһыларыгар үс сыл субуруччу ба-статалаан көһөрүллэ сылдар Знамяны букатыннаахтык бэйэлэригэр хаалларьытара.

Матрена Ивановна 42 сыл тохтоло суох үлээтэн баран, пенсияга тахсан оһорор. Итиччэ үһүннүк үлээтэн наар хайбабыл үрдүгэр сылдыбыт-та. Кини инициативатынан уонна тэрийиитинэн Чурапчы оройуонун 1-кы, 2-с детсадтара үчүгэйдик үлэлиир режимнэрэ оһоһуллубута. Саха сиригэр культурнай тутуу биһир сүрүн болгоруоһунан детсадтары тэрийиһи этэ. М.К. Аммосов 1920 с. бастакы оһо тэрилтэлэрин тэрийэри туруорсан олоххо киллэриллэрин ситиспитэ. Күн бүгүн оһону ачыгыһы саһыттан сурукааччыкка, үлээтэ, ыраас буолууга иити сүрүн сорукпутунан буолар. Оскуолаҕа кириэн иннинээһи саастаах оһолору иити урагы болдомтону эрэһэр үлэ. Оһоһо сылаас тапталы иити улахан эппитинэстээх. Матрена Ивановна үлэлиир кэмгэр детсадка штатнай расписание быһыһынан 50 оһоһо 9 үлэһит көрүлэрэ. Сэбидиссэй оччотугар завһоз, медсизэстэрэ, методист, психолог, социолог-воспитатель үлэлэрин барытын толороро. Манна дэ-гиттэр билии, уопут үлэһитлэрэ. Иллэн бириэмээ бэйэһэр орду-бат. Киһэ дьэһэр хойутан кэлэн баран, сарсыарда эрдэ эмиэ үлээтэ ыксыгытын. Эдэр киһи эрчимэ, сатабыла мунгура суоһуттан билигин сонньуаһын эрэ. Биһир киһи үлээтэ дьэһээх сүдүмэр элбэх. Оччотооһу олох ирдэбилэ, күһэрэнэ үрдүктэн үрдүккэ, үчүгэйтэн үчүгэйгэ дьулуһуу буолара. Ол умсуганыгар соро-бор дьэһээти түбүк, бэйэң кыһалһаң умкуллар түгэннэрэ да бааллара. Итини таһынан төрөппүттэри кытта, ааһан сиппэт об-щественнай үлэни толоро сүүрүү — уталыйбат соруктар. Мат-рена Ивановна ол кэмнээһи түбүктээх үлэтин туһунан бу курдук ахтар: «Ону таһынан иитэр-үөрэтэр үлэ программа быһыһы-наһыһыллар: төрөппүттэригэр, тэрилтэн уопсай муньаһа, атын да үлэни тэнгэ ыһыһаһын. Оһолоро үрүүг аһы: үтүө, сүөгэйи, суораты, второгы, атын да бородууктаны салаасканан соһор эти-бит...». Үлээтэ дьингээх бэринилээх, үлээтэ дууһатынан умайар киһи түбүгэ, инники соруга. Хаһан бағарар манньык патриоттар оһоһу хамсатар күһүнэн буолаллар.

Бэйэлэрин дьаалаларын үчүгэйдик билэр Феофанова М.И. курдук үлэ мажтара, энтузиастара эрэ төрөөбүт сири, дьону-сэргэни сэргэһитэллэр.

Кэргэнэ Егор Михайлович айылгатаан бэрлилит суруйар, этэр, ыһыһы ураты дьобурдаах. Кинини бастаан Орто Арыһа 1988 с. сыйһан көрбүтүм. Мин оттуу сылдыбын. Соһотоһун сонгуһан оһор-дохпуна, Полищиков Иван Ивановичы кытта бэрт улахан сүгэһэр-дээх тэп курдук чэпчэки дугуммахтаан хаалпыт киһи кэллэ. Оттуур сир көрдүү сылдыллар эбит. Сарсыарда быһаары-аһыт диэн буолла. Балааккаларын туруоран, чэйдээн утуйдулар. Хор, онно Егор Михайлович ырыаһытын, тойкусутун билбитим буоллар, ыһпатыам хаалбыт диэн билигин хомойо саныһыбын. Кини оскуолаҕа үлээбэтиэ. Уус-уран самодеяльноска көхтөөх, хор-га, ансамблга биригэ кытабыт. Кини хомусчут, хоһоонһут, «На-скылаах» диэн ынахтааһын хайбаабыт этэ. Феофановтар иккиэн үлээтэ, общественнай үлээтэ, уус-уран самодеяльноска акты-бынайдык кытталлар. Түөлбэ үлэтигэр улаханник көмөлөһөллөр. Салайааччы Семенова К.Е. мероприяте ыгытар буолууһа субэ-лээтэ, көмөлөһүннэрэ бастаан Феофановтарга сүүрэн кэлэр — оннук үтүө санаалаах ыаллар.

Матрена Ивановна эгэлгэ дьобурдаах. Кини педагогическай училищени үөрэнэн бүтэрибэти, итини таһынан медсизэстэрэ. Хай-аларын да тэнгэ тутан хотуулаахтык үлээбэтиэ. 42 сыл диэн этэргэ судургу. Төһөлөөх үгүс санаа, былаан олоххо киририитин тэрийсэбитэ, олохтоспуга буолуой. Пенсияга тахсан да баран, түбүгэ көбүрээбэтэ, өссө эбиллибиккэ дьылы. Дьэһиһигэр оһуруот аһын үүннэринэн дьаарыктанар. Хортуопуһу, хаппыһыны, сүбүкүлэни, моркукут, редискэ хаһын, төһөтүн ааһан да сип-паккин. Сарсыарда эрдэ туран сөрүүннэ бөбөһийдир, сыыс отун ылгыһы, уу кутар. Хата турба устун уу кэлэр буолан, мэлдьи харсаастаах. Сибэккитин арааһа эмиэ үгүс. Чугасты ыалларыгар хаһаада биэрэр. Олордуу, көрүү-харайыһы болгоруостарыгар субэһит, агрономтан ордо сыйһара буолуо дии саныһыбын. Эл-бэһи ааһар, бэлиэтэнэр буоллаха үчүгэй, билигин литература бағас элбэх, дэлэй. Матрена Ивановна ити курдук бастың үлэ-һит, субэһит, дьингээх наставник, чугас доһор.

Феофанова Матрена Ивановнаны 75 саһа туолбутунан ист-тинник эбэрдэлибит. Дьолу-соргуну, дьоллоох оһоһу бағара-быт.

**Г.И. КРИВОШАПКИН,
РФ Журналистарын соһоһун чилиэнэ,
СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ
(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)**

Максим 1940 с. Нам оройуонун Үөдэй нэһилиэгэр, бастакы сааскы кэрэ-бэлиэ күннэригэр, кулун тутар 4 күнүгэр күн сирин көрбүтэ. Үөдэй 3 кылаастаах оскуо-латын кэнниттэн, салгыы Партизан 7 кылаастаах ос-куолатыгар үөрэммитэ. Максим ийэлээх ағата эрдэ өлөннөр, убайынан уонна эдьийинэн тулаайах ха-албыттара. Партизан оскуолатыттан салгыы үөрэнэ барбатаҕа.

Максим оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар ордук сөбүлээн хайыһарынан, сүүрүүнэн, көңүл тустуунан дьаарыктанан, оройуон оскуола оһолорун күрэхтэһи-лэригэр актыыбынайдык кыттыгытын барбыта. Он-тон көңүл тустууга ордук чугастык сыстыгытын холо-бурунан, ити бириэмэлэргэ Партизан кулуубугар оч-чолорго республикаҕа киэнтик билибит Николай Гоголев, Максим Сибиряков, Дмитрий Данилов курдук аатырбыт тустууктар кэлэн, оһолор ортолоругар көңүл

Кэпсээһин бағарабын ДЭГИТТЭР ТАЛААНЫГАР СҮГҮРҮЙБҮТТЭРЭ

тустуу албастарын көрдөрөн, уолаттар чугастык ыһынан, ос-куола көрдүдөрүгэр да буоллун, сааскы хал-лаанга таһырдыа да буоллун, ол тустуу бы-лаастаах хамсаныла-ры оһорон, мөһиктээн сыһыа албастары ха-тылаан тустууга сыс-тан барбыттара. Мак-сим Үөдэйгэ «Сталин» колхозка үлээбэтиэ.

1959 с. Кыһыл-Сы-ырга 3 кылаастаах алын сүһүөх оскуола-та аан маннай аһыллыбыта. Манна сэбидиссэйинэн Баишева Мария Васильевна уонна Амма оройуонугар спорт сэбидиэн председателинэн үлээбэти, көңүл ту-стууга 1-кы разрядтаах (кэлин СССР спордун мааста-ра буолбут) Николай Николаевич Никитин учууталы-нан ананан үлээбэтиэрэ. Ити сыллартан кини оһоло-ру уонна улахан уолаттары муньан, тустуу секциятын аасыта. Максим Үөдэйтин сыһыан, табаарыстарын кытта, Алексей Дягилев, Егор Яковлев, Николай Эвер-стов буоланнар тустуу секциятыгар эриллибиттэрэ. Эдэр уолаттар күһүстээх үлэ кэнниттэн сылайбакка, сатыы Хомуһааһа тэһиллэрэ.

1961 с. сана тэриллибит «Нам» совхоз дирекцията Максимы Намга трактористар курстарыгар үөрэттэрэ ыһыһыта. Тракторист буолар бағалаах уол төрөөбүт Үөдэйигэр от-мас үлэтигэр, тимир көлө тэһинин тут-пуга. Кини үлэтин быһыһыгар сөбүлүүр тустуутунан дьа-һыардаахтык эриллиэн, оройуон күрэхтэһиитигэр че-мпиион үрдүк аатын ылбыта. 1962 с. Нам оройуонун сүүмэрдэммит хамаандатыгар кириэн, Саха АССР II-с спартакиадагыгар тустан иккис миэстэ буолбуга. Он-тон эһиилгитигэр Читинскэй уобалас Агинская уоку-ругар ыһыһылыбыт. «Урожай» общество Сибир уонна Дальнай Восток зонагыгар тустан чемпион үрдүк аатын ылбыта. Максим бу бастакы улахан ситиһиһи этэ. Ити сыл күһүнүгэр Москваҕа ыһыһылыбыт «Урожай» об-щество Россиятаағы күрэхтэһиитигэр чемпион аатын өссө төгүл биһэргэтэн, СССР спордун маастарын нуор-матын толорбуга. 1964 с. Үөдэйигэр үлэли сырыттаһы-на, киниэхэ бэбискэ кэлэн, Советскэй Армияҕа кэксэ-тигэр сулууспалы барбыта. Эдэр маастар тутатына Забайкальскэй байыаннай уокурук спортивной рота-тыгар түбөһэр.

Манна кини эмиэ эдэр маастардар: Петр Попов, Эдуард Гегеев, Алексей Атласов у.д.а. биригэ эрич-лэн үрдүк таһымнаах уонна үөрэхтээх тренердэр или-лэригэр кириэн, тустуутунан барбыттара. Максим манна эричилибит сырата таах хаалбатаҕа, 1965 сыл күһүнүгэр Киев куоракка ыһыһылыбыт СССР Сэбиди-ниллээх Күүстэрин кыайыһылааҕа буолан, сахалартан бастакынан ити үрдүк ааты сүкпүтэ. Дьэ, мантан эр-ылан, Максим араас таһымнаах Сибир уонна Дальнай Восток, Россия курдук күрэхтэһиилэртэн сағалаан, киэн нэлэмэн сирдэри таяан сытар Союз түһүлэ-ригэр тийэ тустан, үрдүк ситиһиһилэммитигэр билэбит. Максим Максимович оһовор биһир кэрэ түгэнинэн аағар, СССР зонагыгар Никополь куоратыгар бастакы миэстэ-ни ылан, салгыы 1966 с. ити күрэхтэһиһи финалыгар кыттан, алгыс миэстэни ылан, сахалартан Семен Дмит-риев кэнниттэн иккис кининэн итинник аакка тикси-битэ. Оччолортон даһаны, Нам чулуу уолаттара бэйэ-лэрин ааттарын үрдүктүк туга сылдыбыттар эбит.

Мин бүгүнгү ахтыым ананар Максим Максимович Тихонов бу күннэргэ 70 саһын туолар бэлиэ күнүгэр. Спорка РСФСР ветеранын төрөөбүт нэһилиэгин, I Хо-муһастаах дьаһалтатын уонна Нам улуһун бары олохто-охторун ааттарыттан итиитик-истинник эбэрдэлибит. Эн инники көлүнэ спорка уһуйулдуутугар бэйэң кы-лааккын киллэрэн, үтүө холобургуһан биһиги кизан тут-табыт. Спорду оһовор аргыһа оһондон, уһун кэмнэргэ сыралаах ситиһиһигин биһиги бары сэргийбит уонна үөрэбит. Тус олоххор, кэргэнгэр Галина Тимофеевнаҕа, оһолоргор уонна сизэннэргэр дьолу-соргуну, үлээ-үөрэххэ ситиһиһилэри, чиргэл тиит курдук доруобуйа-ны бағарабыт.

**А.М. СОФРОНОВ-ОНТУОН,
Кыһыл-Сыыр бөһ.**

(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

**Улуу Кыайы 65 сылыгар
КЫРА ДА КЫРДЫК
НААДА**

Кыайы 65 сыллаах күнүн көрсө сэриигэ баран өлбүт, кэлбит, баар фронтовиктары, тыыл ветераннарын учуоттааһын күүскэ бара турар. Дьингэр, ветераннар сэбиэттэрэ билэн, учуоттанан олоор эрээри билгин да сураҕа суох сүппүт салаат элбэх. Кинилэр бары учуоттанан, араас ханаалларынан ханна сэриилэспиттэрин, өлбүттэрин чуолкайдыр үлэ тохтотуллубакка ыгытылла туруохтаах. Холубура, мин маача аҕам быраата Лукачевская Михаил Васильевич сураҕа суох сүппүтэ. 1941 с. иккитэ суруйбута кэлэн сүппүт. Сэриигэ хомуллубуттар докумуоннарынан сураҕа суох сүппүттэргэ киллэрбиттэр этэ. Аата-суола хаалаҕа диэн эрэ үөрэбин. Арай, хайа диэкинэн сэриилэспитэ биллэбэттэн хараастабын.

Оттон бу 1922 с. Түбүбэ төрөөбүт Хайгылаах оҕото Слепцов Архип Игнатьевич, очколорго Намга кадр отделин статистикатыгар үлэлээбит. Сэриигэ 1942 с. сураҕа суох сүтэр, хара суруга суох. Ханна сэриилэспитэ, өлбүтэ эмиз биллэбэт. Төһө да уусугун иһин үлэ барар буолуохтаах.

Мин Хайгылаах, Маймаҕа олохтоохторун, Чурапчы көһүүтүтэн кирибиттэри төрүччүлэринэн кинигэ суруйа сылдьарынан манньк дьылҕаламмыт дьону эмиэ билиэхпин баҕарабын. Манна даҕатан аҕыннаахха, Хайгылаах, Маймаҕа, Чурапчы көһүүтүтэн, билгин онно-манна бытанан да олордоргут, төрүттэргит, ийэбит-аҕабыт, оҕолоргут тустарынан, төһө биллэргитинэн, суруйан ытаргытыгар көрдөһөбүн. Атын-атын дьон ахтыыта араас буолар эбит. Аадырыһым — Степан Платонов ухулдусата, 37.

**И. БУБЯКИН-ЧӨНӨЧӨК,
тыыл ветерана, Нам с.**

**УОТУНАН
ООННУУР — АНЬЫ**

Оҕо бэйэтин харыстанара сэрэхтээх боулууттан тутулууга. Сэрэбэ суоҕуттан араас ыарахан түгэ э түбэһин сөп. Ордук били и дьалхааннаах үйэбэ оҕо өйүгэр-санаатыгар араас сабыдыаллары ыларат түргэнэ охсуулаах буолуон сөп. Онон оҕону иитиигэ норуот үтүө үгэстэрин төрүөт о остон, сэрэхтээх буоларга иитэри-үөрэтэри бириэмэ бэйэтэ ирдиир.

Бийиги «Чуораанчык» детсадпытыгар бу үлэни иитээччи Зырянова Наталья Афанасьевна ытыгар. Үдэйгэбылырыан баһаарынай тэрилтэ аһылыабыттан кэммиттэн кэмизгэр сэрэтэр-иитэр үөрэхтэр утумнаахтык буолаллар. Соторутааҕыта Кыайы 65 сылыгар аналлаах аралдытар тэрээни э бастаах күн бэлэмнэни бөлөх оҕолоро иитэчиллэрин кытта баһаарынай чааска сылдьан кэллилэр. Оҕолору начальник И.А. Зырянов, үлэһиттэр А.И. Афанасьев, И.Д. Скрябин көрсөн бэйэлэрин үлэлэрин билиһиннэрдилэр. Оҕолор баһаарынай массьынаҕа олорон, үлэһиттэри кытта биригэ хаартыскаҕа түһэн бөрүдүлэр-көттүлэр. Иккис кү э баһаарынайдары ы ыран биир сонун тэрээһин бу-

олла. Оҕолор сэрэхтээх буолууга таабырыннары, өс хоһооннору аахтылар. «Куоска дьыэтэ умайбыт» диэн сыа каны оонньоон көрдөрөн ыалдыттары үөртүлэр.

Түмүккэ баһаарынайдар Н.Н. Эверстов, А.Я. Неустроев оҕолорго баһаарынай буоларга «Түргэн, сымса буолабыт» диэн хамсаньылаах оонньоу тэрийэн ыгытылар, сэмэй бэлэхтэрин туттардылар, дьоллоох оҕо сааһы баҕардылар.

**М.П. ЗЫРЯНОВА
Үөдэй**

**Киһи — киһиэхэ
СЫЛААС СЫҢЫАН
ЭМТИИР**

Бийиги сөбүлүүр, убаастыыр бырааспыт Р.М. Михайлова ыарыһахха, кырдыаҕаска исти ник сыһыаннаһан кэпсэтэрэ, сылаас тыла-өһө ыарыһахтарга улахан оруолаах диибин. Кабинеттан сэргэхсийэн, дуоһуйан тахсаҕын, онук үтүө сүбэтинэн, сымнаҕас сыһыанынан эмтиир курдук. Кистэл буолбатах, сорох быраастар тоһудук кэпсэтээччилэр, «кырдыаҕаскын, ол иһин ыалдыары үтүөрбэт» дииллэр, көннөрү эмп, маас суруйан биэрэллэр, оһон бүтэр.

Бийиги эмтэнэн, көмө ылан баччаа а дылы олоробут, ол иһин махтабыт улахан, талан ылбыт идэтинэн дьо о-сэргэбэ чизинэй өйүнэн-санаатынан үлэлиирэ олус үчүгэй өйдөбүлү хаалларар. Онон Розалия Михайловнаҕа, үчүгэй сыһыанын ыһыктыбакка, дьон махтаһын, убаастыбылын ыла турарыгар, олоһор бары үтүөнү, үлэтигэр ситиһилэри баҕарабыт.

**М.Н. ПОРТОВА, сэрии
кыттыылааһын огдообото,
тыыл ветерана**

**Билгэлээһин
ХАЙДАХ САЙЫН
БУОЛУОЙ?**

Быйылгы сыл хааман иһииттэн көрдөххө, кыһыны быһа бийиэхэ, намнарга, хаар аанһа түспэтэ, хаарбыт наһаа чараас буолан, кыһыны быһа кэриэтэ былыта суох ыраас халлааннаах кыһын аһан эрэр. Манньк чараас хаардаах тымны кыһынга өрүспүт мууһа халыньк тоһоро биллэр. Онон аны саас өрүспүт элбэх сиринэн харьылаах буолан, ээбит урукку сыллардааҕар элбэх уулаах буолара буолуо. Биллэрин курдук, өрүспүт баһыгар ириэри эрдэ кэлиэбэ, онно халың хаар түргэнник ирэн уонна хайалар хаардара ирэн элбэх уу балыһанньк тахсан, күүстээх уу көмүөл мууһун түргэнник көтөһөн эбэтитигэр үрдүк хoduна уута кэлиэбэ.

Быйылгы кыһын ыраас халлааннаах турбутунан, сайынын эмиэ, ардаҕа суох кураан сайын кэлиэбэ. Оттон намнарга кураан сайын буолтун да иһин алаастарбыт ууга барбыттар ыратта, кураан сайын буоллаҕына, хата, алаастар уулар тардан, оттуур хoduна бөһө тахсан, өлгөм от оттоһоҕа. Оттон арыһыларбытыгар баһы от үүнэн быйыл сайын да былырынгы көрдөрүүбүтүн ситиһэр кыахпыт үөскүөбэ.

Алаастар ууларын түһэригэ, хоруу бөһөтүн хордоххо уонна урукку онһоһуллубут хoduһаларга мелиорация үлэтин күүскэ ыгтан тупсары бардаҕына, оттоһор хoduһаҕа от бөһөтө үүнүө турдаҕа. Манна, бу техника сайдыбыт үйэтигэр, ууга барбыт алаастар, сирдэр ууларын түһэригэ ханна сөптөөх сирдэринэн көрөн, хорор үлэлэри баһынай хаһаайыстыбаларыгар

найылаабакка, тыа хаһаайыстыбатын управлениета бэйэтэ биригээдэ тэрийэн баһылаан көһүлээн ыгытаҕына, кыаллыан сөп.

**Киргизлэй КЮКАРАП,
Хамаатта кырдыаҕаһа**

**КӨМӨ
ОҢОҺУЛЛУБАТ**

Саха сирин норуоттарын V-с оонньоулар буолара аҕыйах хонук хаалла. Дуобакка улуус сүүмэрдэммит хамаандата өссө бийгэрэнэ илик. Нам спордун дипломатической кэпсэтиилэрэ олус бытаан. Бу бириэмэҕэ Сайына Попова (1 Хом.) Москва куоракка «64» дуобакка Россия чемпионатыгар 17-20 саастаах кыргыттарга Саха сириттэн соҕотобун кыттан иккис миэстэни ылан кэллэ. Бастакы миэстэҕэ Астраханский уобаластан международнай гросмейстер (мгр) Жанна Саршаева таҕыста. Сайына кулун тутар 1-12 кк. дылы Ярославль к. «100» дуобакка улахан саастаах кыргыттарга Россия чемпионатыгар барда. Бу күрэхтэһиилэргэ кыттарыгар Намтан туох да көмө оһоһулуубата.

Оттон Ньургуйаана Азарова (1 Хом.) оһунньу 27-28 кк. ыгытыллыбыт «64» дуобакка Дьюкуускай куорат чемпионатыгар нац. гросмейстер (нгр) Александра Бурашова иһингэр түһэн чемпионка аатын ылла.

И.И. ЛАВРЕНТЬЕВ

**КИҢИ КЭРЭТЭ —
МИН УЧУУТАЛЫМ**

Бастакы үөрэх-били и аартыгын арийыгыт сүдү киһи, маннайгы учуутал ханан да умнуллубат. Өйбөр-санаабар хаммамыт, мэлдьи өйдүүр-саныыр учууталым — Евдокия Васильевна Старолатова буолар. Кинини үлэлиир-хамсыыр, эрчимнээх, кизг биллилээх, үтүө дууһалаах кининэн күн бүгүнүгэр дылы ааҕабын. Амаарах сүрэйинэн, булугас өйүнэн бийиги кырачаан сүрэхпитин түргэнник да ууларбыт. Бары үчүгэй сынаҕа үөрэнээри, учууталытын эрэ хомопот туһугар дьулууһа сагыһырыт. Саамай күндүтэ диэн, Евдокия Васильевнабыт, бийигини биир сомоҕо оһорбута. Бэйэ-бэйэбит икки ардыбытыгар эдиийди-балыстыы, убайды-бырааттыы сыһыаны үөскэппитэ. Убаастабыт диэн туйгун хаачыстыбаны өрө тутар. Киһи бирибит кизг биллэбит бийиэхэ чинник, кэбэҕстик кизирэрэ, уруок күнтэн күн интэриэһинэй буолар.

Евдокия Васильевна бийигини үөрэхтээх дьон оһортоору үлэ үөһүгэр төбөтүн оройунан түһэрэ. Оскуолаҕа буолар мероприятияларга куруук кытыннарар. Учууталбыт оҕоҕо таба сыһыаннаһар дьобурдуга буолан, төһө да үрдүкү кылаастарга таҕыстарбыт, үөрэппит Евдокия Васильевнабытыгар өрүү кэлэ турааччыбыт. Үөрэммит кэмнарбин мэлдьи наһаа сылаастык ахтабын. Бийигинэ суох биир да биэчэр, күрэх аһааччыта суоҕа. Кылааспытынан бары да бүтүүн актыбыыстар этибит.

Учууталым туйаҕын хатаран, бэйэм олохпун кырачаан оҕолору кытта сибээстиригэ олох кыра эрдэхпиттэн быһаарыммыт эбиппин. Онон, биллэн турар, күнүгэ тэннин Киһим, күндү учууталым Евдокия Васильевна олук уурбута диэн биэтик этэр кыахтаахпын.

Билигин, мин бэйэм үөрэппит, иһпит-такайыт оҕолорум, үлэһит дьон буоллуннар, үлэни өрө туттуннар, үчүгэй олоххо тартыстынар, дьонго-сэргэбэ сирдэрбэт үлэһит, үлэбэ-үөрэх-

хэ эппиэтинэстээх, кэрэни сыаналыыр, чизинэй, кырдыаҕаһы убаастыыр, ыгытыыр, төрөөбүт дойдуларын таптыыр буола иитиллэн тахсыбыт буола-лаһтарына, туох эмэ кыымы сахпыт буоллаһына, ол буолуо этэ бу орто дойдуга кэлбит мин үлэм түмүгү, мин дьолум дии саныбын.

Ол үлэм түмүгүн, хас биридии ситиһибиин Учууталбын кытта сибээстирибин.

**М.Г. ПЕРМЯКОВА,
Е.П. Сивцев аатынан II
Хомустаах орто оскуолатын
директоры научнай үлэбэ
солбуйааччы,
СР үөрэҕириитин туйгуна**

**СОНУН ТЭРЭЭҢИН —
БАЙЫАННАЙ ХОМУУР**

Гимназияҕа сылын айы 5-11 кылаас уолаттарыгар анаан саас-күһүн байыаннай хомуур ыгытыллар. Хомууру гимназия эр дьон учууталлара салайаллар. Уолаттар бу кэмгэ бэйэлэрин эт-хаан өттүнэн сайыннараллар, байыаннай сулуоспаҕа бэлэмнээллэр.

Сарсыардаттан тэринэн Намтан 7 километр ыраах сиргэ сатыы, арыт марш-бросок оһорон сүүрэн тийэбит. Манна ким төһө бэлэмнээбэ көстөр.

Уолаттар 3 взводка араһан дьарыктанабыт. Взводпук командирдара учууталлар, отгон солбуйааччыларга үрдүкү кылаас уолаттара. Күммүтүн барытын байыаннай бэрээдэги тутуһан атаарабыт. Хомуур кэмигэр ытыыга, байыаннай хаамыыга үөрөнөбит, тактической үөрэх, туристической дьарыктар буолаллар.

Байыаннай хомуурга сылдьан киһи элбэххэ үөрэнэр. Бу манньк байыаннай үөрэх күннэрэ бийигини бэрээдэксэ, тэрээһиннээх буоларга, бэйэ-бэйэбэ көмөлөсүлэргэ үөрэттэ.

**Алеша ПОПОВ,
10-с кыл. үөрэнээччитэ**

ИККИС БУОЛЛУЛАР

Оһунньуга Горнай улууһун Бэрдигэстээҕэр республикатааҕы авиамоделлар V күрэхтэһиилэрэ буолан ааста. 8 улуустан 13 хамаанда, 90-ча оҕо, 25 салайааччы кыттыыны ыллылар.

Са а спортивнай оскуола саалатыгар оһолор о орон аҕалыт планердарын, резиномоторнай самолеттары, вертолелтары көтүттүлэр. Күрэхтэһии тэрийээччилэрэ оһолору эбии үөрэхтэһии уонна гражданскай-патриотической иити республикатааҕы киһиэ уонна Горнайдааҕы оһону эбии үөрэхтэһии киһиэ, технической станция.

Икки күннээх күрэхтэһии түмүгүнэн бастакы миэстэни Октемонөү лицей хамаандата ылла, иккис миэстэ Намнааҕы оро научнай-технической айымньытын киһиэ (сал. В.И. Тимофеев) уонна үһүс миэстэ Ха алас улууһун технической айымньытын киһиэ буоланнар кубоктарынан наҕараадаланьылар. Нам икки хамаандатын Иванов Максим Егорович — Нам 1 №-дээх оскуолатын черчение, технология учуутала, Суздалов Николай Егорович — оҕо техни-

чексэй айымньытын киһини эбии үөрэхтэһии педагога уонна Сивцев Алексей Павлович — Түбэ оскуолатын технология учуутала салайан илдэ сырытылар.

VI республикатааҕы күрэхтэһии эһиил Мэ э-Ха аласка буолуоҕа.

В.З. ИВАНОВА

**БОРОҕОННО
ДУОБАТТААН**

Оһунньу 19-20 күннэригэр Уус-Алдан киһингэр Бороҕо о саха дьахталларыттан нуучча дуобатыгар бастакы ССРС спордун маастара, республика 11 төгүллээх чемпиона Альбина Иннокентьевна Аргуноваҕа аналлаах республикатааҕы турнир буолан ааста. Манна Дьюкуускайтан, Тааттаттан, Чурапчыттан, Уус-Алдан Суотту, Сьырдаах бөһүлэктэригэр, Ха аластан, Намтан кэлэн 59 улахан киһи, 16 оҕо оонньоото. Ол иһигэр 3 спорт маастара, 28 маастарга кандидат бааллар.

Намтан 13 буолан сырыттыбыт. Нам оҕо спортивнай оскуолатын ыстаарсай тренерэ Р.Н. Егорова үөрэтэр 4 оҕоҕо бары миэстэлэһэн, бэйэтэ дьахталларга иккис миэстэ буолан үөрэн-көтөн кэллилэр. Бийигини илдэ сылдьыбыт суоппардарга Гоголев К.Д., Ноев Н.Н. спортсменнар махтаһабыт.

**Г.А. РОМАНОВ
Хатырык**

**БИИР КҮН ИККИ
КҮРЭХТЭҢИИ**

Хаты Арыы нэһилиэгэр биир басты энтузиаст-спортсмен, мас тардыһыыга хас да төгүллээх чемпион Гаврил Иннокентьевич Семенов 60 сааһынан мас-рестли э оһолорго улуустааҕы күрэхтэһии буолан ааста. Барыта 10 оскуола күөн көрүстэ. Кыайыһылаахтарынан буолдулар: 45 кг — Евстафьев Артем, 50 кг — Евстафьев Егор, 55 кг — Горохов Ньургун, 60 кг — Афанасьев Рома, бары Хаты Арыы оскуолатын үөрэнээччилэрэ, 60 кг үөһэ — Тимофеев Витя, Нам 1 №-дээх оскуолатын үөрэнээччитэ. Юниордарга Евстафьев Айнаал (Хаты Арыы) бастаата. Анал бириистэри Евстафьев Айнаал, Неустроев Илья (2 Хомустаах), Лукин Алексей (Бөтү) ыллылар. Күрэхтэһиини кылаабынай судья СР спорт маастара А.Е. Саввинов дьүүллэстэ.

Ытыыга улуустааҕы күрэхтэһиигэ 6 оскуола хамаанда туруорда, ол иһигэр Хаты Арыы 3 хамаандалаах. Оҕолор пистолеттынан, винтовканын уонна түргэн ытыыга күрэхтэһилэр. Бастакы миэстэни Хаты Арыы орто оскуолаты (сал. Тохтобин А.Ф.), иккиһи — улуустааҕы гимназия (сал. Сокольников В.Д.), үсүһү — Модут орто оскуолаты (сал. Говоров С.М.) ыллылар. Хаты Арыы үс хамаандатыттан 14 оҕо бириистээх миэстэбэ тиксэн оскуолаларыгар кыайыһыны аҕаллылар.

**Н.Д. СИВЦЕВА
Аптааны**

**Ааҕааччыларга сүбэ
АһЫ ХАЙДАХ ХАҺААНЬЫАХХА?**

Тымны кыһыммыт кыйданан, күлүм күммүт уһаан, сибизһэй салгыммыт сааскытыһара чугаһаата. Хас биридии ыалга сайынгы кэмнэргэ аһылык, эт, балык хаһаанар түбүккэ түһэр кэм кэлэн эрдэбэ. Ахсынньыга, тохсунньуга булууһу ыраастаан, аһын аһан салгылатан баран, оһунньуга муус угуллар, эт-ас ууруллар буолулар. Билигини кэмгэ булуустаах да ыал аҕыйаата быһылаах. Биир үксүн, угут дьыллар кэлэннэр, булууска, омуһахха уу киһирэн эрэйдиир.

Аһы үйэбэ булууһу морозильник солбуйда. Онон да аһы үчүгэйдик харайан уурдаһа ас амтана уларыйбат. Ол инниттэн, оһунньу саната, ууруохтаах аскын анал пленканын суулаан хараҥа сиргэ, буочукаҕа уураһын. Таһырдыа температура 20-25 кыраадыс буолууга морозильникка сааһылаан уураһын. Пленканын сууламмыт аһы салгыны сибээт, бэл балык туох да буолбакка, амтана уларыйбакка морозильникка уһунук сытар. Пленкаҕа суулаабатаххына, оһунньуга салгыны оһсор, төһө да морозильникка сыттар, амтана уларыйар, морозильник эрдэ холбоһоругар тийэр. Пленкаҕа сууламмыккын таһырдыа уһунук туһаһын, морозильник эрдэ холбоһоккун, оччоҕо уоккар эмиэ кэмчилээһин таһар.

Т. НИКОЛЬСКАЯ

Понедельник, 8 марта
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Мультфильм
06.50 Х/ф «Одинокая женщина желает познакомиться»
08.10 Х/ф «Гусарская баллада»
10.10 Бенефис Ларисы Голубкиной
12.20 Д/ф «Лариса Голубкина. «Я тебя никогда не забуду...»
13.20 Х/ф «Самая обаятельная и привлекательная»
15.00 Концерт Патрисии Каас
16.50 «Служебный роман»
19.50, 21.15 Достояние республики. Праздничный выпуск
21.00 Время
23.00 Т/с «Остаться в живых»
23.50 «Лицо со шрамом»

Вторник, 9 марта
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.40 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
16.20 Т/с «Спальный район»
16.50 Федеральный судья
18.20 Давай поженимся!
19.10 Т/с «След»
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Семь жен одного холостяка»
22.30 Хребет России
23.20 Т/с «Школа»
00.00 На ночь глядя
00.50 Церемония вручения наград американской киноакадемии «Оскар-2010». Передача из Лос-Анджелеса
02.30 Х/ф «Пустырь - 2»

Среда, 10 марта
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.00 Новости
09.05 Малахов +

10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
16.20 Т/с «Спальный район»
16.50 Федеральный судья
18.20 Давай поженимся!
19.10 Т/с «След»
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Семь жен одного холостяка»
22.30 Среда обитания. «Косметика»
23.30 Т/с «Школа»
00.20 На ночь глядя
01.00 Х/ф «Пробуждая мертвецов»
03.00 Х/ф «День благодарения»

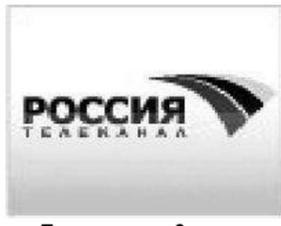
Суббота, 13 марта
05.40, 06.10 Х/ф «Опасные гастроли»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.30 Играй, гармонь любимая!
08.10 Мультфильм
09.00 Умницы и умники
09.40 Слово пастыря
10.10 Непутевые заметки
10.30 Смак
11.10 Моя родословная
12.20 Д/ф «Отцы поневоле»
13.20 Х/ф «Школьный вальс»
15.10 Д/ф «Последняя шутка Григория Горина»
16.10 Х/ф «Формула любви»
18.00 Кто хочет стать миллионером?
19.00 Две звезды
21.00 Время
21.15 Жестокие игры
22.50 Проекторперисхилтон
23.20 Х/ф «Фантастическая четверка»
01.20 Т/с «Остаться в живых»
02.10 Х/ф «Иллюзия полета»
04.00 Х/ф «Многоликая любовь»

Четверг, 11 марта
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
16.20 Т/с «Спальный район»
16.50 Федеральный судья
18.20 Давай поженимся!
19.10 Т/с «След»
20.00 Пусть говорят
21.30 Т/с «Семь жен одного холостяка»
22.30 Человек и закон
23.30 Т/с «Школа»
00.20 Судите сами
01.10 Х/ф «Дом вверх дном»
03.10 Х/ф «Калибр 45»

Пятница, 12 марта
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.00 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
16.20 Т/с «Спальный район»
16.50 Федеральный судья
18.20 Поле чудес

19.20 Т/с «След»
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Розыгрыш
23.00 Х/ф «Однажды в провинции»
02.30 Х/ф «Тони Роум»
04.30 Т/с «Акула»

Воскресенье, 14 марта
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10, 08.20 Мультфильм
06.20 Х/ф «Один шанс из тысячи»
07.50 Служу Отчизне!
09.10 Здоровье
10.20 Пока все дома
11.10 Счастье есть!
12.10 Х/ф «Человек-амфибия»
13.50 Д/ф «Дети-диверсанты»
14.30 Х/ф «Тревожный отпуск адвоката Лариной»
16.00 Д/ф «Женщины хотят танцевать»
17.10 Концерт Михаила Задорнова «Кому на Руси жить хорошо!»
19.10 Х/ф «Веселые ребята»
21.00 Время
22.00 Большая разница
23.00 Южное Бутово
00.00 Футбол. Чемпионат России. I тур. «Рубин» - «Локомотив»
02.00 Х/ф «Готика»
03.50 Т/с «Акула»

Понедельник, 8 марта
05.50 Д/ф «Секрет его молодости. Карел Готт»
06.40 Х/ф «Здравствуй и прощай»
08.30 Х/ф «Спортлото-82»
10.20 Х/ф «Деревенский романс»
14.00, 17.00 Вести
14.20 Все песни для любимой
16.30, 17.10 Х/ф «Любовь и голуби»
18.50 Праздничная программа Елены Степаненко «Бабы, вперед!»
22.00 Праздничное шоу Валентина Юдашкина
00.25 Х/ф «С глаз - долой, из чарта - вон!»

Вторник, 9 марта
05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Крутой маршрут Игоря Крутого»
10.00 Т/с «Срочно в номер - 2»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия»
12.45 Т/с «Территория красоты»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Вызов»
15.45 Суд идет
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Ефросинья»
18.35 Т/с «Дворик»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «След саламандры»
22.55 Д/ф «Веселый-грустный человек. Григорий Горин»
23.55 Вести+
00.15 Х/ф «Мир по Гарпу»

Среда, 10 марта
05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Моя прекрасная леди. Татьяна Шмыга»
10.00 Т/с «Срочно в номер - 2»

11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия»
12.45 Т/с «Территория красоты»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Вызов»
15.45 Суд идет
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Ефросинья»
18.35 Т/с «Дворик»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «След саламандры»
22.55 Исторические хроники
23.55 Вести+
00.15 Х/ф «Я шагаю по Москве»
01.45 Горячая десятка

Четверг, 11 марта
05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Таежный сталтин. Волшебный мир Василия Пескова»
10.00 Т/с «Срочно в номер - 2»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия»
12.45 Т/с «Территория красоты»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Вызов»
15.45 Суд идет
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Ефросинья»
18.35 Т/с «Дворик»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «След саламандры»
22.55 Д/ф «Веселый-грустный человек. Григорий Горин»
23.55 Вести+
00.15 Х/ф «Мир по Гарпу»

Пятница, 12 марта
05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.20 Мой серебряный шар
10.10 Т/с «Срочно в номер - 2»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия»

Понедельник, 8 марта
11.05, 16.30 Ванкувер-2010.
12.40, 15.00, 18.10, 23.50, 04.10, 07.20 Вести-Спорт
12.55 Ванкувер-2010.
13.50 Ванкувер-2010.
15.10 Вести-Спорт.
15.20 Ванкувер-2010.
18.00, 04.00 Вести.ru
18.20 Ванкувер-2010.
19.55 Мини-футбол.
21.50 Ванкувер-2010.
00.05 Ванкувер-2010.
02.15 Ванкувер-2010.
04.25 Неделя спорта
05.25 Ванкувер-2010.
07.30 Моя планета
08.35 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Искра» (Одинцово) - «Динамо» (Москва)

Вторник, 9 марта
10.45 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. «Атлант» (Московская область) - «Металлург» (Магнитогорск)
12.55, 15.00, 18.10, 00.10, 04.10, 06.30 Вести-Спорт
13.10 Ванкувер-2010.
15.15, 07.45 Футбол.
17.30, 23.30 Скоростной участок
18.00, 00.00, 04.00 Вести.ru
18.20 Бильярд. Международный турнир звезд.
20.05, 10.00 Рыбалка с Радзиевским
20.20 Автоспорт. «Гонка звезд «За рулем»
21.25 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. «Омичка» (Омск) - «Динамо» (Казань).
00.25 Биатлон.
02.55 Футбол России
04.25 Ванкувер-2010.
06.40 Моя планета
09.30 Страна спортивная
10.15 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. «Омичка»

(Омск) - «Динамо» (Казань)
Среда, 10 марта
12.00 Чемпионат мира по футболу. Курс - Южная Африка
12.35, 15.00, 18.10, 00.10, 04.10, 06.35 Вести-Спорт
12.50 Ванкувер-2010.
15.15 Футбол России
16.15 Профессиональный бокс. Рустам Нугаев (Россия) против Орландо Мембрено (Никарагуа).
17.30, 09.50 Футбол.
18.00, 00.00, 04.00 Вести.ru
18.20 Бильярд. Гран-при мастеров. Финал.
20.00 Кудо. Открытый чемпионат России
21.35 Биатлон.
00.25 Хоккей России
01.25 Хоккей. КХЛ.
04.25 Ванкувер-2010.
06.45 Моя планета
07.50 Футбол.

Четверг, 11 марта
10.25 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. 1/4 финала конференции «Запад»
12.35, 15.00, 18.10, 22.40, 04.10, 06.40 Вести-Спорт
12.50 Ванкувер-2010.
15.15, 07.50 Футбол.
17.30 Точка отрыва
18.00, 22.30, 04.00 Вести.ru
18.20 Бильярд.
20.10 Кудо.
21.30 Футбол России
22.55 Хоккей. КХЛ.
01.25 Хоккей. КХЛ.
04.25 Ванкувер-2010.
06.50 Моя планета
09.50 Чемпионат мира по футболу.

Пятница, 12 марта
10.20 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России.
12.30, 15.00, 18.10, 00.10, 04.10, 06.40 Вести-Спорт
12.45 Ванкувер-2010.
15.15, 19.55 Автоспорт. «Формула-1». Гран-при Бахрейна. Свободная практика.
17.30 Страна спортивная
18.00, 00.00, 04.00 Вести.ru
18.20 Бильярд.
22.10 Биатлон. Кубок мира.
23.45 Рыбалка с Радзиевским

Суббота, 13 марта
11.00 Баскетбол. НБА. «Финикс» - «Лос-Анджелес Лейкерс». Прямая трансляция
13.45, 15.00, 18.10, 21.55, 04.10, 06.40 Вести-Спорт
14.00 Биатлон. Кубок мира.
15.10, 04.30 Вести-Спорт.
15.20 Будь здоров!
15.50 Церемония открытия X Зимних Паралимпийских игр в Ванкувере
18.00, 04.00 Вести.ru
18.25 Биатлон. Кубок мира.
19.55 Автоспорт. «Формула-1». Гран-при Бахрейна.
22.10 Биатлон. Кубок мира.
23.50 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России.
02.00 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины.
04.40 Футбол.
06.50 Моя планета
09.00 Баскетбол. НБА.

Воскресенье, 14 марта
11.40 Волейбол.
12.50, 15.00, 18.10, 20.30, 04.10, 06.40 Вести-Спорт
13.05 Футбол.
15.10, 04.30 Вести-Спорт.
15.20 Страна спортивная
15.45 Биатлон. Кубок мира.
17.30 Дневник X Зимних Паралимпийских игр в Ванкувере
18.00, 04.00 Вести.ru
18.25 Биатлон.
19.10 Биатлон.
20.40 Автоспорт.
22.55 Хоккей. КХЛ.
01.15 Биатлон. Кубок мира.
02.10 Баскетбол.
04.40 Футбол.
06.50 Автоспорт.
09.25 Моя планета

8 марта, понедельник
17:15 «Геван»: Сибэкки би-ники... II ч.
17:45 «Нампыый, уһун суһу-обум...» («Нам» ТВ)
18:15 «Күнчээн»: Айыы оҕото
18:30 «Федерация»
19:00 «Мамины руки»
19:15 «Харах далыгар»: Кэрэбэ сүгүрүйэн...
20:30 «Сандал саас иэйитэ»
21:45 «Сарыал»: Поет Нина Чигирева
22:15 «Признание» (ТВ «Алдан»)
22:30 «Сообща, дэриэбинэ...» комедия («Маарыкчан» ТВ)

9 марта, вторник
6:15 «Тырымнас тыллары хатылаа...» («Сунтаар» ТВ) (по г. Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация
18:00 «Саха сирэ»
18:15 «Холумтан»: Эрэллээх эркин эр киһи («Чурапчы» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Ымыычаан
19:00 «Якутия»
19:15 «Бизнес-формула»
19:30 «Чэгийн» прямой эфир
20:15 «Көмүскэл»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»
21:05 «Мэнэ спорт»: Анатолий Башев
21:35 «Простые истины»
22:05 «Города Азии»
22:35 «Саха Сирэ — Якутия»

10 марта, среда
6:25 «Биир күн Кыстатыам» по г. Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
17:30 «Улуу Кыайыга сүгүрүйэн»: Кыайы кымын саҕаммыт
18:00 «Саха сирэ»
18:15 «Хотун Бүлүү» ТВ-20 сыла
18:45 «Күнчээн»: Күлүмэн. Тэттик киинэ
19:00 «Якутия»
19:15 «Социум»
20:00 «Правоведь»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»
21:05 Рабочая поездка Президента РС(Я) В.А.Штырова в Нерюнгринский район
21:35 «Аал-луук мас»: Уолан
22:00 «Города Азии»
22:30 «Саха Сирэ — Якутия»

11 марта, четверг
6:40 «Саха спордун умнуллубат түгээнэрэ» (по г. Якутску)
6:50 Утренняя зарядка (по спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация
18:00 «Саха сирэ»
18:15 «Үлэ киһитэ»: үтүө киһи аата умнуллубат («Муо-ума» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: Кэрэ би-нигэ
19:00 «Якутия»
19:15 «Диалог с властью» прямой эфир
20:00 «Муниципалитет»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»
21:05 «Однажды вечером»
22:05 «Города Азии»
22:35 «Саха Сирэ — Якутия»

12.45 «Территория красоты»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Вызов»
15.45 Суд идет
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Ефросинья»
18.35 Т/с «Дворик»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «След саламандры»
22.55 Х/ф «Игра в прятки»
00.50 Х/ф «3000 миль до Грейслэнда»

Суббота, 13 марта
05.40 Х/ф «Ход конем»
07.10 Вся Россия
07.25 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести-Москва
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.45 Субботник
09.25 Х/ф «Крутой пес»
11.20 Формула власти
11.45 Очевидное-невероятное
12.15, 14.30 «Телохранитель»
16.05 Ты и я
17.05 Субботный вечер
19.00 Кто хочет стать Максимом Галкиным
20.00 Вести в субботу
20.45 Х/ф «Леший. Продолжение истории»
00.30 Х/ф «Новый парень моей мамы»

Воскресенье, 14 марта
05.40 Х/ф «Сицилианская зашита»
07.20 Смехопанорама
07.50 Сам себе режиссер
08.35 Утренняя почта
09.10 Х/ф «Костяника. Время лета»
11.00, 14.00 Вести
11.10 Неделя в городе
11.50 Городок
12.20 Т/с «Черчилль»
14.20 Вести-Москва
14.30 Дежурная часть
15.00 Честный детектив
15.35 Аншлаг
17.25 Танцы со Звездами
20.00 Вести недели
21.05, 00.00 Юбилейный концерт Юрия Антонова «Я не жалею ни о чем»
23.00 Специальный корреспондент
01.20 Х/ф «Ромео должен умереть»

спутниковой системе распространения)
7:00 «Новый день»
17:30 «Геван»: Кто вы, юкагырыг
18:00 «Саха сирэ»
18:15 «Эйгэ»: Хойуодуку уонна Короленко («Амма» ТВ)
18:45 «Күнчээн»: мультипликационной киинэ
19:00 «Якутия»
19:15 «Парламентский вестник»
19:45 «Аал-луук мас»: үрүг тулук эрэ мөлбөстүүр...»
20:30 «Саха Сирэ — Якутия»
21:05 «Кизэлик» аһаҕас эфир
22:15 «Города Азии» (по спутниковой системе распространения)
22:45 «Саха Сирэ — Якутия»

13 марта, суббота
17:00 «Ааспыт олох кэрчиктэрэ»
17:30 «Тарбаахпыттын астыахха»
18:00 «Истинг илдьит»
19:00 «Живые голоса войны»: Ветеран ВОВ Мария Букреева
19:30 «Саха сирэ. Күнтэн күн»
20:05 «Сардаана»
20:35 «Однажды вечером»: Кинозавод.
21:40 «Сага ырыа» Гала-концерт I ч.

14 марта, воскресенье
17:00 «Полярная звезда» телевиционный конкурс
17:45 «Пропеллер»
18:00 «Истинг илдьит»
18:45 «Ытык дьоммут ыллыктаах тыллара». Сурууааччы П.Н.Харитонов-Ойуку.
19:15 «Уруу алгыһа»
19:30 «Якутия. День за днем»
20:05 «Сага ырыа» Гала-концерт II ч.
22:00 «ТВ-спорт»: Абсолютный чемпионат по мас-рестлингу (по спутниковой системе распространения)

ИНИРЭХ ТЫЛААР

Күндү дьүөгэбитин **БАРАМЫГИНА ВАРВАРА ПАВЛОВНА** үбүлүөйгүнөн уонна кэлэн иһэр дойдуттан кыраа кыраа үбүлүөйгүнөн итигитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт Эйиэхэ үс үллэр үөстээх Өлүөнэ эбэбит уйгулаах уутунуу үүт тураан олобу, айгыр-силлик айылҕа эһин араас кэрэтэ бүтэн барамматыныы чэгиэн-чэбдик туругу. Балдьары-кырдьары билбэккэ, үөрүү-көтүү үктэллэнэн, дьол-соргу аргыс-танан, бар дьон ытыктабылынан араначчыланан, дьоллоохтук олороргор. Инникигин да үтүө сүбэһит, бастын холобур буолан этэнгэ сырыт диэн алгыс тылларын этэбит!

Эвэрдэни кытта биһиргэ үлэлэбит дьүөгэлэрин

«Хомустаах 1-кы нэһилиэгэ» олохтоох дьаһалтата, спорт дьэтиин общественноһа РСФСР спордун ветеранын, сахалартан бастакы ССРС Сэбилленилээх Күүстэрин чемпионун **МАКСИМ МАКСИМОВИЧ ТИХОНОВЫ** 70 сааһын туолбут кэрэ-бэлиэ кунунэн итигитик-истинник эвэрдэлибит!

Эн үгүс сылларга Саха эфир спордун сайдытыгар тус кылааккын киллэрэн, төрөөбүт улуускуттан Россия киэн нэлэмэн сирдэринэн тэлэһиэ сытар, үгүс куораттарыгар көмүс көлөһүгүнүн тоҕон, ССРС спордун маастарыгар тийиэ үүммүтүн. Ол холобургунаан билигин кэнэвэски ыччат киэн туттар. Эйиэхэ, убаастыыр киһиби-тигэр, баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, оролоргутуна, сиэннэргитинэн үөрүү-көтүү үктэллэнэн, кэргэннинэн, Галина Тимофеевнанын уһун үйэлэнин! Өрүү дьол, үтүө санаа аргыстаһын!

Үлэ, тыыл ветеранын, амарах эбээни, күн күбэй ийэни, убаастабыллаах **МАТРЕНА ИВАНОВНА ФЕОФАНОВНА** 75 сааскын томточчу туолар үтүөкэннээх кунунэн, үөрүүлээх үбүлүөйгүнөн сахалыы сайаҕас алгыспыт, эдэрдий эйэҕэс эвэрдэбит нөрүөн-нөргүй буолуохтун!

Балдьары билбэккэ, кырдьарга бэриммэккэ, чэгиэн-чэбдик сылдьан, чугас дьонун сылаас тапталыгар уйдаран, эдэрдий эрчимнээх, үөрүү-көтүү үктэллээх, дьол-соргу тохсоллоох, толкуйдаабыккын тобула, санаабыккын саргылыы сырыт диэн алгыс бастынын аныбыт, эвэрдэ эриэккэһин этэбит!

«Үрдэл» түөлбэ олохтоохторо

«Сахателеком» начинает благотворительную акцию «День Победы» среди абонентов компании

ОАО «Сахателеком» в честь 65-летия Великой Победы с 1 марта по 31 мая 2010 года предлагает 1945 секунд (33 минуты) бесплатных телефонных соединений по услуге «1919» («Связь по России и со всем миром»).

Праздничным предложением смогут воспользоваться абоненты, подключившие телефон по тарифному плану «День Победы» или оформившие переключение на тарифный план «День Победы» с других тарифных планов (абонентский, повременный, комбинированный).

По инициативе компании «Сахателеком» все абоненты тарифного плана «День Победы» станут участниками благотворительной акции с одноименным названием: ОАО «Сахателеком» перечислит 65 рублей с каждого нового подключения к тарифному плану «День Победы» в Республиканский благотворительный фонд ветеранов.

Благотворительная акция «День Победы» проходит на всей территории Республики Саха (Якутия), где действует система повременного учета местных телефонных соединений.

Тарифы акции «День Победы»:

Предоставление доступа к телефонной сети (установка телефона) – 300 рублей.

Тарифный план «День Победы» – 595 рублей в месяц.

Справки по телефонам: 41988 и 42425

Готовь сани летом, а телегу — зимой!
КУДА МОЖНО УСТРОИТЬ ДЕТЕЙ НА ОТДЫХ?

Постановлением Правительства РС (Я) от 28 января 2010 года за №39 «Об обеспечении отдыха, оздоровления и занятости детей в 2010 году» Министерство образования Республики Саха (Якутия) определено ответственным органом государственной власти Республики Саха (Якутия) по организации отдыха, оздоровления и занятости детей на территории Республики Саха (Якутия), координирующим деятельность органов исполнительной власти и органов местного самоуправления и **уполномоченным органом по освоению средств республиканского бюджета на отдых и оздоровление детей в детских санаториях, санаторно-оздоровительных лагерях круглогодичного действия, проезд сопровождающих и детей.**

Администрация муниципального образования «Намский улус» до 10 марта 2010 года на основе заявок работодателей и администрации поселений представляет в Министерство образования РС (Я) на текущий финансовый год заявки на путевки в детские санатории, санаторно-оздоровительные лагеря круглогодичного действия в соответствии со списком рекомендуемых Министерством образования РС (Я) для осуществления распределения путевок на основании государственных контрактов и договоров с поставщиками услуг санаторного лечения.

В связи с вышеизложенным МУ «Управление образования Намского улуса» просит все заинтересованные организации, предприятия (работодателей) в срок до 10 марта 2010 г. подать заявки на получение компенсации в размере полной или частичной оплаты стоимости путевок в детские санатории, санаторные оздоровительные лагеря по адресу: с. Намцы, ул. Файзулина, 3 или по e-mail: uoobr@namtsy.sakha.ru; конт. тел. 43-099, 41-0-71

Список рекомендуемых санаторных лагерей круглогодичного действия в Республике Саха (Якутия) на 2010 г.

№	Название	Кол-во дней	Кол-во заявок	Количество койко-мест	Цена путевок за 1 кой в руб.	Описание
1.	АНО санаторий «Алдар»	21	Летний период с 25 мая по 5 сентября	750-за год, из них 450 в летний период.	950	Расположен в г. Якутске, ул. Сергеевское шоссе 13 км, корпус 1, общегражданский профиль (заболевания сердечно-сосудистой, легочной, опорно-двигательной систем, желудочно-кишечного тракта). Тел. (4112) 368603, 369339
2.	ООО санаторий-профилакторий «Чэбик»	21	02.06-22.06 24.06-14.07 16.07-05.08 09.08-29.08	90 90 90 90	950	Расположен в г. Якутске, ул. Сергеевское шоссе, 12 км., проводится общеукрепляющие, оздоровительные процедуры. Тел. (4112) 369220, 369239
3.	АНО ОССУ РС(Я) «Якутскурорт»	21	22.05-12.06 13.06-02.07 03.07-23.07 24.07-15.08	120 120 120 120	950	Расположен в г. Якутске, общегражданский профиль (заболевания сердечно-сосудистой, легочной, опорно-двигательной систем, желудочно-кишечного тракта). Тел. (4112) 432001, 432301
	филиал АНО ОССУ РС(Я) «Якутскурорт» с/п санаторий «Сосновка» в Нижней Бестях	21	01.06-21.06 23.06-13.07 15.07-04.08 06.08-26.08	100 100 100 100	900	Расположен в г. Нижней Бестях, Мэтино-Кавказского улуса, Чурапчинский тракт, ТЭО общегражданский профиль (заболевания сердечно-сосудистой, легочной, опорно-двигательной систем, желудочно-кишечного тракта). Тел. (41143) 47440
4.	Санаторно-оздоровительный лагерь «КРД» «Усадьба Будур»	21	Летний период	360-за год, кол-во мест в лагере 120	Стоимость путевок - 34 000	Расположен в с. Красный ручей Хангаласского улуса, проводится общеукрепляющие оздоровительные процедуры
5.	МДО «Дети Азия» ГБОУ РС(Я) санаторий-профилакторий «Семноводье»	21	01.02-21.02 23.02-15.03 16.03-05.04 07.04-27.04 24.05-13.06 15.06-5.07 07.07-27.07 29.07-18.08 20.08-09.09 21.09-11.10 13.10-02.11 04.11-24.11 26.11-16.12	100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100	руб. 940	Тел. (4112) 422090, 421337
6.	ГБОУ «Республиканский лицей-центр профессиональной и медико-социальной реабилитации инвалидов»	21	14.06-04.07 25.03-31.03 04.01-16.01	80 50 50	Стоимость путевок - 21 000 руб.	Расположен в г. Якутске, ул. Сергеевское шоссе, 10 км. Проводятся общеукрепляющие, оздоровительные процедуры, физиолечение, ЛФК, стоматолог. Тел. (4112) 368934, 368234
7.	ООО Социально-оздоровительный центр «Кытыл»	21	1 сезон-03.06-23.06 2 сезон-25.06-15.07 3 сезон-18.07-07.08 4 сезон-10.08-30.08	80 100 100 80	17640 руб.	Расположен в с. Бестях Амгинского улуса, ул. М.Нестерова 67, общегражданский профиль (заболевания сердечно-сосудистой, легочной, опорно-двигательной систем, желудочно-кишечного тракта). (411162) ф. 27-5-02, Буз: 27-3-24, с/т 892486051092 с/т 89248604591
8.	Санаторий-профилакторий «Степан Ягута» им. М.К. Аммосова	21	с 1 по 20 июля - 1 неделя	100	24679 руб.	Расположен в г. Якутске, ул. Кавказская, д. 17, корпус 66 общегражданский профиль (заболевания сердечно-сосудистой, легочной, опорно-двигательной систем, желудочно-кишечного тракта). Тел/факс: (4112) 36-70-23, 36-39-70, 44-63-59

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМЫХ ЗАГОРОДНЫХ СТАЦИОНАРНЫХ ЛАГЕРЕЙ ПО РС(Я) на 2010 год

№	Наименование	Принадлежность	Стоимость путевок на 21 день	Место нахождения	Количество сезонов	Количество мест на 1 сезон	Телефон	Руководитель
1.	Битго	Управление образования	Цена устанавливается	г. Якутск	20.06-10.07 12.07-01.08	200	36 83 03 43 43 42 43 46 17	Демидович Галина Владимировна
2.	Каландарашани	Управление образования	Цена устанавливается	г. Якутск	3 сезона	250	33 12 11	Васильева Вера Ивановна
3.	Радуга	Управление образования	Цена устанавливается	г. Якутск	3 сезона	300	34 37 28	Егорова Зоя Егоровна
4.	Радичек	Управление образования	Цена устанавливается	г. Якутск	3 сезона	130	43 94 23	Кун Ирина Александровна
5.	Спортивно-оздоровительный лагерь «Ступинско-Энергетик»	ОАО АК Якутскурорт	Цена устанавливается	г. Якутск, Покровский тракт 16 км.	2 сезона	120	34-15-91 34-03-57	Трофимова Альберт Иванович
6.	Омолон	ИП Умрищев А. Б.	21 дней - 10т.р. 15 дней - 9т.р.	г. Якутск, Покровский тракт 16 км.	3 сезона	1 сезон - 240 детей 2 сезон - 240 детей 3 сезон - 100 детей	49-74-62 49-74-52 31-66-13	Пинюгина Людмила Геннадьевна
7.	Лесок	ИП Умрищев А. Б.	16 000 руб.	г. Якутск, Сергеевское шоссе 12 км.	3 сезона	50	71-35-10 с/т 89211666162	Мещеряков Алаас Савдара Егоровна
8.	Коскил	Республиканский Центр доп-го образования и трансдисциплинарного воспитания детей МО РС(Я)	12 300 руб.	г. Якутск	3 сезона	300	32-50-24 36-81-31	Петрова Мария Петровна (директор Центра), Енисовская Галина Владимировна
9.	Орленок	Администрация п. Жатай	9 840 руб.	п. Жатай	2 сезона	80	42-65-63 с/т 89246604731	Петрова Турина Ивановна
10.	Берег друзей	Управление образования	9 843 руб.	г. Алдан	2 сезона	300	(841143) 3-18-54	Абалаев Александр Сергеевич
11.	Дети Оленок	Управление образования	8 600 руб.	п. Усть-Нера	2 сезона	100	(841134) 2-25-59 2-10-72 2-1-22	Утверждает ся
12.	Альбус	Управление образования Намского района	Цена устанавливается	с. Хамнагата, Намский улус	1 сезон	50	(841102) 2-63-70 4-13-94	Утверждает ся
13.	Сайрга	Управление образования Намского района	Цена устанавливается	с. Губиный, Намский улус	2 сезона	25	(841102) 4-13-94	Утверждает ся
14.	Ледяга	Управление образования Намского улуса	Цена устанавливается	с. Хамнагата, Намский улус	1 сезон	50	(841162) 2-64-25 2-64-04	Утверждает ся
15.	Орбита	Управление образования Верхне-Колымского района	Цена устанавливается	п. Зырянов	2 сезона	50	(841153) 4-10-10	Утверждает ся
16.	Алмаз (АК АЛРОСА)	АК АЛРОСА	Цена устанавливается	г. Ленск, ул. Набережная д.189	2 сезона	200	(841137) 4-90-91	Быкова Надежда Николаевна
17.	Орленок (АК АЛРОСА)	АК АЛРОСА	24 940 руб.	п. Армак, Мирнинский район	20.06-10.07 12.07-01.08 03.08-23.08	300	(841136) 3-26-42	Павлова Нина Григорьевна
18.	ГБУ СО «Организованный реабилитационный центр для инвалидов»	Организованный улус	11 306 руб.	г. Намцы, ул. Набережная д. 49	1 сезон	40	(841138) 4-16-64 4-28-04	Жданова Галина

8 марта и многое другое...

ДЛЯ ЧЛЕНОВ КПКГ

КПКГ «ЯРКО»

сапоги шапка колбе
кольцо шуба сумка
сэт. телефон стир. машина
серьги путевка ноутбук

экспресс-ЗАЙМЫ: от 5000 руб. Без поручителей и залога ювелирных изделий.

срочные ВКЛАДЫ: с доходностью до 33% годовых. Сумма вкладов от 10 000 руб.

Сделай подарок любимым!

с. Намцы, ул. Степана Платонова, 5/1, тел./факс: (41162) 4-30-97.

Ломбард Золото Якутии
ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ

Акция "Веселые подарки"

Главный приз 50 000 рублей
Более 100 дополнительных призов!

Ждем Вас по адресу
с. Намцы, ул. Чернышевского, 14
тел. 8 (41162) 431-44

Условия акции - оформите займа на сумму свыше 2 000 рублей и получите купон участника
Период проведения акции: с 10 февраля по 05 апреля 2010 года.
Дата проведения розыгрыша: 10 апреля 2010 года.
Результаты будут опубликованы 13 апреля 2010 года в газете «Якутия».

За подробной информацией обращайтесь в филиал ООО «Ломбард Золото Якутии».

Республика Саха (Якутия) Намский улус (район)
Муниципальное образование «Хатырыкский наслег»
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «Об обороте земель сельскохозяйственного назначения в Республике Саха (Якутия)» предоставляем в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, находящихся в государственной собственности и расположенных по адресу: Намский улус, Хатырыкский наслег:

Table with 4 columns: N, Адрес, Площадь/га, Категории. Lists 10 land parcels for rent in the Khатырыкский наслег.

За справками обращаться в администрацию муниципального образования «Хатырыкский наслег».

РАСПОРЯЖЕНИЕ

Муниципальное образование «Хамагаттинский наслег», в соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации предоставляет в аренду земельный участок из земель населенных пунктов, расположенных по адресу: Намский улус, Хамагаттинский наслег, ул. Березовая, 3/1.

Кадастровый номер: 14:18:150001:569
Общей площадью: 1246 кв.м под личное подсобное хозяйство.
За справками обращаться в администрацию МО «Хамагаттинский наслег»

Глава МО «Хамагаттинский наслег» А.Г. ДУНАЕВ

«Эйбэс эбээлэр» күрэх

БАЛАҤЫАННЫТА

Бытыллар сирэ: А.Ф. Шестаков аат. сынналан киинэ
Буолар бириэмэтэ: 16.00 ч, кулун тутар 19 к., 2010 с.
Тэрийээччилэр: Нам улуунун дьиз кэргэн отдела, А.Ф. Шестаков аат. сынналан киинэ; үлэ, сэри, тыыл ветераннарын улуустаагы сөбиэтэ.
Сыала-соруга: дьиз кэргэн сахалы үгэһин өйөөһүн, тарбаты; дьиз кэргэн, аймах сомоҕолоһуутун, түмсүүлэх буолуутун сайыннары; саха национальнай таҥаһын үйэтитии, үүнэр ычакка тарбаты; чөл туруктаах буолууну пропагандалааһын; кэлэр көлүөнэни сырдык санааҕа, кэрэ эйгэҕэ уһуйуу.

Күрэх түһүмэхтэрэ:
1. «Кэллим кэпсээри» бэйэни билиһиннэри (визитнэй карточка) — 7-10 мүн.
2. «Талба талааннар» муз. нүөмэр (эбээ сиэнин кытта кытталлар. Ырыа, үҥкүү, хоһоон, фольклор буолуон сөп).
3. «Эбээ алгыһа» (ис сүрэхтэн тахсар бэйэ уус-уран тыла).
4. «Саха таҥаһа-2010»
Күрэх усулдуобуйата:
1. 60-тан үөһэ саастаахтар кыттыһыны ылааллар.
2. Эбээ бэйэтин, оҕолорун, сиэниэрин дьарыктарын көрдөрөр быыстапка.
3. Оргкомиссияҕа кыттаргыт туһунан сайаапкаһытын кулун тутар 15 күнүгэр диэри бытаһыт.
4. Дьиз кэргэн анкетата (бэлэм бланка), дьиз кэргэн хаартыска-та.
5. Кытталлар: эбээ, оҕолоро, сиэниэрэ, уруу-аймах.
Номинациялар:
— «Ытык эбээ»;
— «Ыччатыннан баай эбээ»;
— «Ыллыктаах сэхэнньит»;
— «Мындыр эбээ»;
— «Хомоҕой тыл»;
— «Талба талаан»;
— «Бастыҥ алгыс»;
— «Саха таҥаһа-2010»;
— «Көмүс сүүтүк»;
— «Уран тарбах»;
— «Дьикти дьарык».

Кыайыылаахтарга 2, 3 миэстэлэр олохтооллор, гран-при үрдүк аат ингэрлэлэр. Бары кыттааччыларга номинациялар анааллар. Нэһиликтэр (администрация эбэтэр тэрилтэ, общественнай түмсүү) кыттааччыларыгар 2000 солк. суумалаах ирдэннилэр.
Билээр тел.: Нам улуунун дьиз кэргэн отдела — 42-8-19
эбэтэр А.Ф. Шестаков аат. сынналан киинэ — 41-5-93

БЛАГОДАРНОСТЬ

Совет ветеранов Намского улуса и администрация МО «Намский улус» выражает благодарность следующим предпринимателям за организацию подарков участникам Великой Отечественной войны в день Защитника Отечества:

- Гаврилу Мартовичу Прокопьеву, ООО «Сайдам»
Станиславу Карловичу Прокопьеву, ООО «Гранд+»
Ольге Васильевне Ворониной, магазин «Радуга»
Прасковье Петровне Софроновой, магазин «Опт маркет «Эн-сиэли»
Сергею Сергеевичу Верховцеву, магазин «Энсиэли» ООО ТПП «Агротекс»
Александру Григорьевичу Изюкову, магазин «Туйара»
Матрене Федоровне Эверстовой, магазин «Тэтим»
Анне Дмитриевне Осиповой, магазин «Петрович»
Степану Семеновичу Шапошникову, магазин «Уют»
Тамаре Григорьевне Савелло, магазин «Уйгу»
Валерию Анастасовичу Тимофееву, магазин «Меркурий»
Нине Егоровне Молчановой, магазин «Нива»

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМ,
ЗАНЯТЫМ В СФЕРЕ
ТУРИЗМА!

Министерством по делам предпринимательства, развития туризма и занятости РС(Я) объявлен с 26 февраля 2010 г. конкурс на соискание гранта на усовершенствование действующих туристских маршрутов внутреннего и въездного туризма в Республике Саха (Якутия). Прием заявок на участие осуществляется до 27 марта 2010 г. в Министерстве по делам предпринимательства, развития туризма и занятости РС(Я) по адресу: г. Якутск, ул. Петра Алексеева, 6/1, офис 101. Положение о конкурсе и формы заявок на участие размещены на сайтах www.minpred.ru, www.goyakutia.com в разделе «Конкурсы». По вопросам можете обращаться в отдел экономики Администрации МО «Намский улус» по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 301, тел. 41-2-67 или в министерство тел. 8(4112)34-36-41, 34-09-27.

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ
НАМСКОГО УЛУСА!

Намский филиал КПКГ «Эрэл» принимает вклады от населения год 48% годовых, а также выдает срочные займы сроком на 3, 6, 9, 12 месяцев год 72% годовых.

Наш адрес: ул. Чернышевского, 6, тел. 42-6-00, 89241685299

УВ. МУЖЧИНЫ!

Спешите поздравить своих дорогих, любимых, близких вам людей с весенним праздником 8 Марта! И приглашаем посетить наш торговый павильон «Хатынчаан» по адресу: ул. Чернышевского, 19. Работаем без выходных, с 10 ч. до 19 ч.

Продаю или меняю а/м «Тойота Корона-Премиио» 96 г.в., автомат, об. 2 л., литье, тонировка, МРЗ.

Тел. 89841024071

Продаю УАЗ-тент в хорошем состоянии 1990 г.в., можно и на запчасти. Двигатель безномерной.

Тел. 89248608048 (в любое время)

Возьму в аренду иномарку в хорошем состоянии. Объем не более 2-х литров. Оплата понедельно. Можно на длительный срок.

Тел. 89248608048

Продается оружейный металлический шкаф. Цена договорная.

Тел. 41-6-24

Advertisement for a person named Ivanov, including a photo and contact information: 07.02.10 г. ушел из дома и не вернулся. Собакин Анастасий Иванович, 1927 г.р. Знающий о его местонахождении или какую-либо информацию о нем, просим сообщить по тел. 89243669660, 89142356536

ИДЬ УО ИИТИННЭРЭ
ИЙЭЛЭР ОҒОЛОРУН КӨРБӨТТӨР

Ааспыт нэдиэлэҕэ 3 киһи кырбаммыт, 5 уорун тахсыбыт. Олунньу 25 күнүгэр гр. Эверстов С.П. ГАИ сотрудинкара рейдэ кэмигэр тохтоптуларыгар үөхсүбүт уонна милиция сотрудинкарыгар сааммыт. Маннык быһыыланы иһин холубунай эпипэтинэскэ тардыллар. Матырыйаал прокуратураҕа ытыллыбыт. Олунньу 24 күнүгэр «Сандагы» остолобуойга кирэс сылдыбыттар. Олунньу 24 күнүгэр Кыһыл Дэриэбинэ олохтооҕо гр-ка Неустроева Я.Н., 1988 с. төрүүх, оҕолорун көрүүтэ суох хаалларан күүлэйдии барбытын түмүгэр 2007 с. төрүүх оҕото илиитин, атабын үлүппүт. Ааспыт нэдиэлэҕэ маннык мөкү быһыы Аппааныга тахсыбыта, онно 5 саастаах оҕо үлүйбүтэ.

Олунньу 25 күнүгэр гр. Бурнашев А.Н. Кэбээйи улуунун территориятыгар магистральнай газопровод тутула турар оҕуегиттан масссына угоннаабыт. Матырыйаал Кэбээйи улуунугар ытыллыбыт. Олунньу 26 күнүгэр Нам-2 Хомустаах өрүһү туоруур суолга «Тойота-Крун» массынаттан 1157 гр көлөппүнэ булуллубут, тиэйэн испит Нам с. олохтоохторо тутуллубуттар. Олунньу 20 күнүгэр «Нам улууһа» ФПМП директора Винокуров А.В. дьобус бизнели сайыннарыыга туһууламыйт үбү туттубутун туһунан биллэриллибит.

Нэдиэлэ устата 177 киһи миэрэлэммит. ГАИ 615 массынаны бэрэбиэркэлээбит. 112 боротокул толоруллубут, 1 итирик киһи тутуллубут, стоянкаҕа 4 массына турбут, 2 суол быһылаана тахсыбыт.

Извещение № 25/1 от 01.03.2010 г.

О принятии решения заказчиком об отказе от проведения открытого аукциона на право заключения муниципального контракта на застройку микрорайона «Молодежный» в с. Кысыл-Сыр Намского улуса РС (Я). Наружные сети газоснабжения. Извещение №25 от 13.02.2010. Заказчик: Муниципальное образование «Намский улус»

Адрес, контактная информация: 678380, РС (Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, телефон (41162) 41-5-68, факс (41162) 41-5-68.

Форма торгов: Открытый аукцион
Предмет муниципального контракта: Застройка микрорайона «Молодежный» в с. Кысыл-Сыр Намского улуса РС (Я). Наружные сети газообеспечения.

Grid of 12 small advertisements for various services and goods, including funeral services, clothing, and local businesses.

Redactor V.G. KASYANOV
OTDELLAP: информация, сурук, төрүт кулгура — 41496;;
бухгалтерия — 41141;
факс — 41141;
редакционнай-издательскай ситим — 41332

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын туһунану хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — ПИ №19-0428.
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьыбыт аадырыһын чопчу ыйы. Редакцияга кирибит суруктар төннөрүллүбэтэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биир буолбат.
“ЭНСИЭЛИ” - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат редакционнай-издательскай ситимигэр талыһынна, талыһынна уонна бэчээттэннэ.
Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис.
Кө үл сыананан атыыланар
Индекс — 54889. Тираһа — 2550
Бэчээккэ илии баттаннаны графига — 12:00 ч. 05.03.2010 с.
Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 05.03.2010 с.

PDF Compressor Free Version